

Lisá Imájájmon

Lewis Carroll

Tjihkkom Almmudahka

© 2021 Are Tjihkkom

ISBN: 978-82-692239-0-3

Vuostasj prienntim: 200 girje, 2021

Almodam: Tjihkkom Almmudahka 2021, Ájláttien

Prienntim: Forretningstrykk AS, Bådådjon

Ienjilsgielaj: *Alice's Adventures in Wonderland* (1865)

Tjállám: Lewis Carroll

Gåvvim: Arthur Rackham (1907)

Julevsábmáj: Are Tjihkkom

Duollidam: Torgny Hedström

Rádediddje: Kåre Tjihkkom

Dáv girjev suoddji dájddobarggoláhka. Sierra såbadik
almodiddijn, de ij la dát girje bvtedahtte jali
almodahtte, ietján gå majt láhka miedet.

Vuona Sámedigge le girje almodimev biednigahttám.

Sisjeldis

Álggobágo

1. Njoammelguorátjav vuolus
2. Ganjáljávrre
3. Dåssjedis gilpos ja guhka subtsas
4. Njoammel Vuollátjav goahtáj rádjá
5. Suoksa bagát
6. Svijnne ja pihper
7. Ajpigis káfastallam
8. Rådniga roahttosjalljo
9. Dahkogalbaga subtsas
10. Hummárdánssa
11. Guhtimusj gáhkutjijt suoládij?
12. Lisá duodastusá

Duodde: Tjielggidusá

Álggobágo

Jagen 1865 tjálij Lewis Carroll *Alice's Adventures in Wonderland* lejláandan. Dassta sjattaj dåbddusamos jiermedis girjálasjvuoda girjje. Subtsas ij la agev dájdadahtte, ij ga galga årrot. Låhkke bálli girjев nåk suohtasa diehti sláddit, valla tiemá li aj gávnadahtte.

Dánen girjje hiehpá gájkajda, ja hiebalgis girjje lij aj sámájduhttet. Iv la dåssju járggålam, ájnáttam. Muhtem moallánagá ja dábe li sierra lenjláandan, ja e lulu dájdadahtten sjaddam sábmáj. Danen buojkulvissan buktá Lisá vehik oarjjelsáme, ij ga fránska. Gähettalam lav ármi buvtáv dajt bisodit avta buorren, mavvas Carroll lij dajgum sluogas ja tjiehppe. Lågå moaddi, åvddåla divna ájtsa!

Julevsámegiella dán girjen gähettjal bisodit goappátjagá Vuona ja Svieriga giellasuorgijt, vaj ij sjatta ilá duohku jali ga diehki. Duodden lav vil muhtem bágjojt gávnadam subtsasa diehti, gå ällim sámijn åvdutjis duola dagu vuornágisá ja *dahkogalbaga*. Tjielggidusá li duotten.

Mañutjissaj doajvov subtsasis sjattaj buorre ja mielos låhkåt sábmáj aj!

Edna gjтов Torgny Hedströmij duollidimes! Gjтов Vuona Sámediggáj biednigahttemis!

Járggåliddje

Vuostasj lågos

Njoammelguorátjav vuolus

Lisá vájbbagådij oappás guoran tjåhkåkåhimes
jåhkågátten, majdik dagák. Akti, guokti guovlastam lij
oappás låhkåm girjev, ájnat gåvå ällim ja ettjin ga
ságasta. – Manen le girje, Lisá usjudaláj, gåvåj dagi ja
ságastalák?

Danen sulludaláj ietjas oajven, majt de buvtij gå báhkka
biejvve nagerduhtij ja tjuorrbodij, jus giedjekvierav luluj
suohdas tjadnat. Ja jus luluj vissjat tjuodtjánit giedjegijt
tjoakkátjit, gå hähkkat ruoppsistjalmak Bieddjis
Njoammel ållu suv guorav saskaj.

Ij lim *nåv imáj*; ij lim ga Lisá mielas diedon *nåv imáj*
njoammel allasis gärdododij: – Vuoj lijka, vuoj lijka!
Mañjunav! Mañjela usjudaládijn de dádjadj galgaj
imájlussjat, valla jur dalloj lij luondulasj. Lisá juolgijdises
tjiellij esski vuojnedijnes njoammelav råhttimin *klåhkav*
gáppetebuonjastis ja gehtjastime davva, ja de vas råhtos
gáhtjadime. Huomahij ij lim goassak vuojnnám gáptegis
njoammelav klåhkajn. Vájmmelit oagodatjáj, háhppidij
njoammelav vuojnestit guorátjjí gáhtomin.

Lisá suoŋaj guorátjjí váni diedek, gåktu ålgus gis luluj
bessat.

Njoammelguorátjav manáj ávddåń ånígattjav, de járrålij
sådde njuolggå vuolus. Nåv hähkkat vaj Lisá ittij astijda
ganugit ávddåla rággåj huvnjágij.

Juogu lij rågge ihkeven tjiégjal jali Lisá ihkeven suojmma
gahtjaj, jávdij vuojn usjudalátjtij mij dal luluj
dáhpáduvvat. Gehtjastij vuolus vuojnátjtij gási gahtjaj,
valla ilá sjävnnjat. Gehtjastij bálldasis, vuojnij
girrjevuorkájt ja guksegijsájt. Duonna dánna lidjin kárta
ja gávå. Doahppistij guvsev våsedijn, lågåj *LÁTTAGA*,
valla hådjåni gá lij guoros. Ittij sidá guvsev luojttet jus
luluj smållánit bådnev dejvadijn ja navti soabmásav luluj
gåddet, de biejaj giissáj vásuk gahtjadijn.

– Na de! Lisá usjudaláj. Dán mañjela iv desti luojitja
lávkkistagás gahttjamis! Man buossjen muvva sijdan
anitji! Iv lulu majdik tsuvkket vájku tjabu goadedähkkos
ga luluv gahttjat!

Vuolus, vuolus, vuolus. Någåsj gus goassak dát rågge?

– Guhkás dal littjav gahttjam? Lisá javlaj. Lahkanittjav dal
ednama guovddelav. Gähttjat, guhtta ja lahkke tuvsán
tjilomehtera. Riekta tjiégjalin lav, ájnat man
guhkkudagán ja gåbddudagán? Vájku Lisá lij ednagav
skåvlån oahppam, de diedek lij mat gåbddudagás jali
guhkkudagás le såhka.

Vaden sáhkadatjáj gis: – Majt jus njuolgga ednama *tjadá* luluv gahttjat. Man suohtas luluj vuolusåvjagis ulmutjijda! Vuoj vuosstehágov gis! Ávon lij aktak ittjij gulldala, ij lim gullat åvvánis duolla báhko. – Hähttuv gatjádittjat man ländan lav. Gieres nissun, le gus dáhta Ådå Selánnda jali Austerálijá? Lisá gähttjalij guggnjidit håladijnes – *guggnjidit* ilmmek gahtjadijn! Jáhká gus iesj luluj máhttet?

– Ja mij huohppelasj näjtsojt la gis dådnå, navti dávk lulun usjudallat gå luluv hähttut gatjádittjat gånnå lav. Iv goassak máhte gatjádit, vájbi de farra gábles lågåv.

Vuolus, vuolus, vuolus. Ällim mahkka dahkat, danen Lisá vaden hållagådij: – Diejnne gåjt udnásj iehkeda luluj åhtsålit muvva. Lisá gáhtto lij Diejnne. Doajvov mielkkegárrásis mujitti gájkanisátjav sjnjárrat. Diejnne, gärrásam! Sihtat luluv duvva diehki! Älla sjnjierá ilmen, valla vájbi skoaddetsitsev luluj bivddet. Ja dahta ham sjnjierá muodugis. Valla luluj gus gáhtto skoaddetsitsev bårråt?

Lisá nagerduváj, nahkárin ietjastis gatjádaláj: – Luluj gus gáhtto skoaddetsitsev bårråt? Luluj gus? Luluj gus skoaddetsihtse gáhttov bårråt? Avtajt lij vuojn sunji majt gatját, huoman buvtek lij goappáv ga vásstedit. Lisá guláj nåhkkåmin lij, niegadatjáj Diejnijn giehtalakkój vátsatjij

ja jäskoj: – Diejnne, giehto dal, le gus goassak
skoaddetsitsev bårråm?

Dåŋk! Dåŋk! Häkkat lasstahåren almajda ravgaj. Ållim
lij gahttjamis.

Lisá ittijí báktjana, dalága dabrijdij juolgijdises. Bajás
guovladij, sjävnnjat. Guhka gäjnno lij åvdånis, Bieddjis
Njoammelav vilá vuojnij danna rahtjamin. Ij lim mige
masset, Lisá dagu biegga oagodatjáj. Gávas gulláj: – Vuoj
bälljám ja guolggam, makta maŋjunav! Lisá gávav gávaj,
mavvas njoammel gáhtum. Iesj lij guhka, vuollegasj
lanján. Dähkkos gahtsahiddje ginntala lanján tjuovggin.

Uvsá lidjin färtta guovlon, ájnat gákka dahppasam. Lisá
juohkka uvsav rahpat gähettjalij, mavvas galga
tjoavddagahtá. Håjet váttsij lanjá guovddelij, usjudalá
gåktus dal ierijt luluj bessat.

Gålmåjuolgak bävdátjav gålletjoavddagattjajn ájtsaj. Lisá
vuostak sidáj uvsajt rahpat dajna, mavvas gís galga,
juogu lása ilá unne jali tjåvda ilá stuorre. Ettjin gåjt
rahpusa. Maŋjela ielvij gåbttjåsav siejnen gahtsahime,
dan duogen lågenanvidá bielge alla uvsasj lij. Lisá ávvusij
tjoavddaga sjiehtadijn; ukxa rahpusij!

Uksa doalvoj tsiebanguorátjav gárdátij. Lisá gehtjadaláj
tjáppemus vuojnnám gárdátjav. Åhtsålij bessat sjievnnjis

Ianjás moattebájnuk giedjegijda ja guojkatjijda. Mavvas vaden galga, oajvve ga ittjij sjiehta uksarággev.

– Ja vájku oajvvám luluj sjiehettat, de e lulu dassta ávke álgijam dagi. Vuoj, sávav luluv ietjam máhttet lájggenádon giesadit. Jáhkáv buvtáv, jus dieditjav, gåktu álgáv. Lisá jáhkkegádij viehka binná áda ajtu ällim máhettelisá, náv moadda oavdo lidjin áttjak dáhpáduvvam.

Ittjij lijssi uvsan vuorddet. Lisá bävdátjjí máhtsaj vargga doajvo nubbe tjoavddagaj luluj danna. Jali girjásj tjielggimin, gåktu ietjas lájggenádon luluj giesadit. Vájku gåktu, dán bále bievdde fálaj ruvsatjav. Lågåj *JUGESTA MUVVA* tjáppagit tjáleduvvam.

Buorre lij jugestittjat gåhettjot, valla sluogas Lisásj ittjij galla ráhtos jugesta. – Iv, gehtjastav farra jus sälrgan le dáhta jali ij, Lisá javlaj. Moaddi lij subtsasattjajt låhkåm buolatjam mánájs, bårrum mánájs, ja ietjá vastes ádatjijs. Divna vajálduhttin rádnajisá åhpadam álkkes njuolgadusájt. Duola dagu gárkågådtjå tjalmijt surmes jali vardá jus ietjat níjbijn tjuohpada. Ja Lisá gis diedij jus ruvsas lågå *sälgga* ja jugá davva, de almmu sielggiduvá.

Dát ruvsas gis ittjij Lisá lågå *sälgga*, danen de muossádastij. Muosoj gieddemuorjjen, láttarin, jágnjan, ja gahpan. Njálgge lij, de fávdda duobbmij.

– Oavdot gullu! Giesadittjav dávk lájggenådo láhkáj, Lisá usjudaláj.

Ajtu. Tjutjuga ja bielge gasskaj dal sjiehtaj. Sujsta muodo ávvusin vuojnedijnes guhkkudagájnis ham uvsav tjáŋaj. Vuorddelastij huoman, tjårggitjit ij hähkkat hájn vil oano. Hálvva suráj: –Häggam soajttá vuolgget, Lisá allasis javlaj. Jus dal unnotjav desik iv desti gávnnu, dagu gintal. Mij de luluv? Gähettjalij de ájádallat, gáktu jáddam ginntala dållå le. Ij lim goassak dakkárv vuojnnám.

Häjttám lij unnomis, joarkátjit lij dal gárdátjj. Valla Liságusj ielvij tjoavddagattjav lij hälbbadam. Bävdátjj máhtsadijn de dádjadjij ij dal davva jávså. Bievdde stuorrum ja dan juolgijt guotsadattijn dåssju njalkedij. Vájbbam gähettjalimes niejdagusj tjåhkkidij tjierotjit.

– De ham dal, dåssje tjierröt láhkásit! Lisá bielkij allasis. Oajvvadav vuolgá dáŋga bále. Álu Lisá buorev allasis oajvvadij, vájku vuorjját jegadij. Muhttijn tjabu gadnjalijt tjalmijdises delbastij, akti mujttáj bieljes sidáj luovvit gå bähttalam lij dáblov speladijn ietjas vuosstij. Dán máná mielas lij suohtas guokten ulmutjin dagádallat.

– Dåssje dálla, Liságusj usjudaláj. Dåssje dagádallat guokten ulmutjin. Mujsta le jurra de nuoges avta ulmutjj!

Ruvvaláhkáj tjalmmes ájtsin gijsátjav bievde vuolen.
Rahpalij davva, unna bigir gáhkusj lij dan sinna. Lågåj
BÅRÅ MUVVA tjáppagit tjáleduvvam.

– Na, båråtjav de, Lisá javlaj. Jus stuorránit luluv, de ålet
luluv tjoavddagav. Jus luluv unnot, de njáhkat luluv
sjielmá vuolev. Besav huoman gárdátjij, iv de berusta mij
luluj dáhpáduvvat!

Nibrudij gáhkov, javladijn allasis: – Gudi guovlluj? Gudi
guovlluj? giehta oajve bajelt gullamin gudi guovlluj
sjattaj. Alavaduváj avta stuorren bisodijnes, vájku
dábálattjat biso gis gáhkov bårådijn. Lisá lij
hárjjánahtjam oavdojda, danen dal dábálasj iellem
ahkedij.

Bårråj ja ruvvaláhkáj lij gáhkutjav loapptám.

Nuppát lågos

Ganjáljávrre

– Oavddusapputjas oavddusapputjassaj! Lisá ritjádij. Nåv alvaduváj dal, vaj malsjadastij. Luorkijdav dagu ihkeva stuorre nådo. Hivás, juolge! Vuolus gehtjastattij jurra de juolgijdis gávnaj. Vuoj juolgátjam, guhtimusj dal dunnuv gárvot? Diedáv iv desti iesj bувte, ilá mälggadin lav dunnus. Rijbbe, låde littjav dunnuj. Ietján váttsitjibá hähkcat gámo lávkijt, danen vattitjav sunnuj de färtta javla ådå gábmajjt.

Guovlodij de, gáktu iesj luluj rijbbat: – Guoddemusás tjuovvusa. Man suohtas luluj vaddásijt vaddet ietjas juolgijda. Ja man suohtasa lulun adressa!

Lisá oalgesjuolgge

Látjogiehtje

Lisá lanján

Varrudagá Lisás

– Vuoj lijka, gáktu dal hájn samsadav.

Dan bále oajvves dejvaj lanjá rábev; edna gárggon lij, aktse giehtamade. Doahppij tjoavddagattjav, ratjáj gárdátja uksaj.

Liságusj vällot nagáj dåssju avtajn tjalmijn guovllat gárdátjav! Hessunij ja tjierruj vaden.

Lisá allasis snarralij: – Hehpana buosjes näjttso navtik tjierrumis. Hiejte dán ga båttå! Ájná tjierek ij lim. Sujsta gadnjala jávrren gálgijdin. Gieda tjiengjalis jávrre suvva birástahtij.

De má gulláj soames juolgátjijt mälggadin guohtsamin. Lisá de tjalmijdis sihkkalij. Tjáppagit gárvvunam Bieddjis Njoammel máhtsaj, bieeddjis gistájgum ja sejvunijn gis. Njålgådij mudárdattij: – Rådnik, Rådnik! Vuoj, dásasj dal jus hájn vuordedittjav!

Lisá lij hieden. Viehkev luluj ánodit ihka gässta. Danen lahkaniddje njoammelij vuolleqis jienajn javlaj: – Buoris, lulu gus gulldalasstet? Njoammel hielkedij, gistájdís luojtij ja buktemis fávdda sjävnnjadij báhtarij.

Lisá doahppij gistájt ja báhka diehti sievjij dajt ietjas vuosstij jahtedijnes: – Vuoj, vuoj! Tjuollot le gákka uddni. Iektu gis gákka lij ieme. Márjju ietjájduvvam lav ijá nalluj? Usjudalluv. Idedis, lidjiv gus ävtásj ietjam? Vargga mujtáv rievlastam ävtátjis lidjiv. Valla jus iv lulu ieme ietjam, guhtimusj luluv de? Dale esski gatjálvis! Lisá

usjudaláj jus luluj ietjas dåbdddåm ludtjusasj mánájs
aktan sjaddam.

– Iv la Ánná, javlaj. Sujsta li vuopta nav bárvaga. Iv la ga
Máddjá, diedáv duov ja dáv juska sådnå buojkká dåssju
binnátjav. Na vájku gáktu, Máddjá le Máddjá ja iesj ham
lav- Vuoj, hämssárasstám lav dal! Gähttjaluv farra jus
diedáv gákka diehtemijdám: Niellja gierde vihtta le
guokta nuppát låhkåj, ja niellja gierde guhtta le gálmå
nuppát låhkåj, ja niellja gierde gietjav le- ij ga! Iv goassak
nuppát låhkåj jávsåda návti. Gärddot ij huoman lijssi.
Gähttjaluv ednamdiedov. Lånnndån le Párijsa
oajvvestáda, Párijssa gis Roma oajvvestáda, Roma gis- ij,
boasstot gis. Máddján lav sjaddam, diedáv dal dav.
Gähttjaluv bus juojggat *Gåktus riehpihasj*. Gärddogådij
vuolev, gieda mållot dagu skåvlån luluj. Valla giellas lij
sädos ja amás, ällim ga suv bágo dagu åvddåla:

Gåktus riehpihasj

guolliluluj

svihtjusis välmås

guolijt biebmaluluj!

*Ávos mårjut
njálmes rahná
bánijdis bieggut
guolle sisi gahppá!*

– Älla val duolla bágo, Liságusj mahkkulij. Tjalme ganjáldin joarkedijnes. Máddjá gis lav, hähttuv ban málkagis goadátjjí årrut ståhkusij dagi, ja, vuoj, nåv ålov vierttiv oahppat. Iv galla, bátsitjav dal diehki jus dal littjav Máddjá. Ij liSSI huvkedit boade gis bajás, mánátjimme! Gehtjastittjav bajás ja vásstedittjav, guhtimusj lav de? Giehto, ja jus mielastim le vuogas, de båditjav. Jus ij, de bátsitjav diehki desik ietjes littjav.

Lisá rägádij: – Sávav lulun huvkedit! Vájbbam ban lav aktu allasim årromis!

Giedajdises gehtjastij, alvaduváj vuojnedijnes Njoammela gistátjjida lij tjágjam låmkadijnes. – Gåktus dávva buktiv? usjudaláj. Unnov ham dálla. Lisá tjuodtjánij, bævdátjjí manáj ietjas buohtastahtátjjit. Ajtu, guovte giehtamade guhkke lij dálla. Unnoj fávdda. Ielvij sejvunijn siejvedijn unnoj. Gahtjadij dála sejvunav vaj jurra de ittjjí ietjá ájmmuj unno.

– Gádhusiv jurra de! Lisá sjpánjaj. Ballám lij rievddamistes, ájnat ávon vilá årromistes. Gárdátjij! Viehkalij ármi nagáj uvsatjij, mavvas galga! Uvsasj lij dahpan ja tjoavddagasj bávdátjin. Niejdaguttja mielas lij dal baháp åvdebuttjas. Iv lim goassak dán unne, iv gudik goassak! Ja tjuottjodav ilá bahán le dáhta!

Sárnodattijn juolges njalkedij. Tjasj! Sjevan lij gitta nierajdises. Jáhkij nuorráj lij gahttjam.

– Jus navti luluj, de luluv máhttsat bálggáv, javlaj. Lisá lij akti iellemines merragáttien årrum. Danen diedij, irda gánnå Sámeednama merragáttien gávnná vantsajt, tjivgajt stuvsimin, goadátjijt, ja gájkaj duogen bálggáv sijddaj. Dádjadij huoman dállea lij ganjáljavren, majt lij gárggon tjierrum.

– Jus dal iv lulu ålov tjierrum! Lisá luojoj gáttev åtså vuojadattijn. Nuktaluvátjav ban dállea danen, vuojnnet, ietjam gadnjalijda gis håhkkånav. Dale esski tjuollot. Uddni le irda mij tjuollot.

Dannák gulláj juoga davven sjutjáj. Vuojaj guoradalátjit mij ádajt lij dahta. Vuostak Lisá jáhkij mårssjân jali svállán, ájnat huomahij man unne lij iesj. Árvvedij de judos lij suv láhkáj njalkedam sjnjierrá.

– Ávkken gus luluj sjnjierráj hållat, Lisá gegaj. Irda mij le tjuollot, máhttelis lisj má sjnjierrá buktá sáme. Iv gåjt håhkkåna ga gähttjalimes.

Sáhkadatjáj sjnjierráj: – Sjnjierrám, soajtá gus gäjnov jávres dåbddát? Vuodjamis lav vájbbam, Sjnjierrám. Lisá jáhkij dan láhkáj galgaj sjnjierráj hållat. Vieljas giellaåhpav lij láhkåm: *Sjnjierrá – sjnjierás – sjnjierráj – sjnjierán – Sjnjierrám*. Sjnjierrá gehtjadaláj Lisá njunjágin. Rammkalastij tjalmátjijnes Lisáj, váni hålak.

– Soajttá ij julevsáme sahkada. Lisá jáhkij. Duostav oarjjelsáme sjnjierrán tjiddit, Fjellnerav dávk guorram nuortas. Ittij ham Lisá diedujnis ájgev diede ga. Ådåsis álgij: – Buaregh, gusnie mov gaahtoe? oarjjelsámegirjes vuostasj gárgadisá milta. Sjnjierrá tjiellij tjátjes balos skielbesta. – Luoje ándagis! Lisá tjuorvoj balá moaskedahttám sjnjieráv. Vajálduhttiv gáhttojs balá.

– Gáhttojs baláv! tsarralij sjnjierrá rámes, mihás gielajnis. Lulu gus iesj gáhttojda oadjot jus lulu sjnjierrán?

– Na márjju iv, Lisá javlaj jasskis gielajn. Allu då suhttu. Vájku luluv sihtat Diejnze-gáhttum dunji vuosádallat. Jáhkáv suvva vuojnedijnát gáhttojda lulu senadit. Gieres ja ráfálasj Däjnnám. Lisá hålaj muhtem märráj aktu allasis lájket gárvudaládijn. Jarrá dållågátten nåv låjet, juolgijdis njållu ja basát. Njuvggat, smidá gis sjnjierájt bivdátjit. Ándagis! Lisá vaden huomahij gesi hålaj.

Sjnjierrá skielbestij ilmev gasskat. Lisá árvvedij balldám lij suvva. – En desti Diejnes giehto jus i sidá gullat.

– Mådja en, ajtu! Sjnjierrá bielkij, skielbestij gitta siejbbegähtjáj. Mahkas dassta luluv ságastit. Berraham agev gáttojt vasjodij. Vastes, nuoskes urudisájt! Allu då dajt desti lajgodu!

– Alluv desti! Lisá ráhtos iehtjádav mahkkulatjáj. Manman mielak la- la bednagijda? Sjnjierrá lij vásstedik. Goadema lahkusin le tjáppa bednagasj, luluv sihtat dunji vuosedit. Tjuovggistjalmak, bárvagis vuoptajgum! Viedtjat luluj gis rissev jus lulu luossat guovllusis. Tjåhkkåj mállásav vádedijnes, fera mavva dahká. Iv mujte lahkev ga. Båndor sujtti, diedá gus, tjuottjot tjuodev råvnåv dassta lulun mákset. Tsiebanijt gåddå ja – vuoj! Lisá håjet sjuohkkij. Hájn vil suhttadam dal littjav! Sjnjierrá vuojaj Lisás buktema fávdda, sjutjáj vil.

Lisá njuorris gielajn gåhtjoj: – Sjnjierrá, máhttsu ja ällon desti giehto gáhttojt jali ga bednagijt.

Sjnjierrá dávva guládijnes moattoj suojmma vuoha. Muodo lidjin guovggada, vuollelisát mahkkulij: – Mannon gåddáj, subttsánav de. Subtsastav manen guobusj gåhttojs ja bednagijs baláv.

Jávrráj tjåhkani fera mij låttijt ja juhtusijt. Ávdda ja Gurtte, Harnjá ja Guorgasj, ja galla miellagiddis ielle. Lisá åvdemusán slåhettå gáddáj vuojaj.

Goalmát lågos

Dåssjedis gilpos ja guhka subtsas

Jávrregätten lij ajtu oavdos juogos. Sjtäntjosåjak lätte ja suollnum juhtusa iehpevuogas muottájn.

Vuostatjin gatjádin diedon gåktus dal gåjkkåt.
Hoalmmedin dassta ja båttåtja mañjela lij Lisá
oahppásin loamkestime, mahkas agev sijáv luluj
dåbddåm. Dagástaláj guhkev luoddjo Hanjájn, guhti
gärdodij: – Vuorrasabbo lav dujsta, danen buorebut
diedáv. Lisá ittjjíj suvva dåhkkida váni diedek man vuoras
lij, valla Hanjá gis nádoj giehttomis. Ittjjíj lijssi njissat.

Sjnjierrá, oajválasjsiehke, gåjt vijmak gåhtjoj vegav
tjåhkkidittjat.

– Gåjkkådittjav juohkkahattjav ruvvaláhkáj. Gulldaluhtut
muv! Tjåhkkidin danga bále stuor gievllen, sjnjierrá
guovddelin. Lisá tjalme jillin Sjnjierráj, hujáj
snuobastuvvat luluj jus ij fávdda lulu gåjkkåt.

– De ham de! Sjnjierrá hållagådij. Lehpit gus jierijdam?
Gullabihtit dal gåjkkåsamos diehtemam. Sjávvunuhtut
då. Vuostasj sámegielak báhkogirrje lij Lexicon
Lapponicum, jages 1780. Girjjegiellan lij

ubbmemsámegiella. Gållin hájn guovtet tjuodes jages ienebusj ávddåla vaden giellasimme tjállin báhkogirjev—

– Vuoj! fuohkkij skielbestiddje Haŋŋá.

– Majt? gatjádij Sjnjierrá snirva ájnat vähttsát. Tsuvkki gus majdik?

– Ittjiv, moalgedij Haŋŋá.

– Mielastim tsuvkesti. Joarkáv huoman. K. B. Wiklund guoradaláj gielav ja giellaåhpav tjálij, de oattjojma báhkogirjátjav. Mielastimme dahta lij—

– Lej mij? gatjádij Ávdda.

– Dahta. Sjnjierrá rábmásit vásstedij. Diedon dal diedá mij *dahta* le.

– Diedáv mij *dahta* le, buoragit tjabu, gå *dahta* le juoga, javlaj Ávdda. Álu suohtas jali buorre. Gatjádiv, gáktu lij mielastimme gå báhkogirjev almodin?

Sjnjierrá ittjij gatjálvisáv diehtten dagá, ájnat joarkkelij: – Mielastimme lij ávkken, sierraláhkáj gå vuodon lij Grundströmaj ietjas báhkogirjev tjáledijn. Dahta gis le juohkka dálásj báhkogirje vuodon. Gáktu li duv vidjura dälla? Lisáj járgijdij Sjnjerá håladijn.

– Luvvasabbo ájgedisvuodas, suráj Lisá. I galla dådnå vân gâjkkåda.

– Jus luluj navti, jahtij Gurtte mihát badjánattijn. Doarjov tjåhkanibme dåhkkit dalága mierredip hiehteviehkev.

– Sáhkada sáme! Guorgasj bielkestij. Iv dádjada lahkev ga duojs bágøjs. Värámus, iv dunji ga luoheda! Guorgasj oajvev tjiegaj mårjådittjat, ietjá látte sjliesjkedin.

Gurtte lij asjmen: – Sidáv javllat válggagilpos luluj gájkkådit.

– Mij válggagilppusijt? Lisá ittjjí ajtu sidá diehtet, valla Gurtte ganugastij vuordedijn soames juojddá moalget. Ij lim aktak majdik ivtátjít. De Lisá hättuj gatjádittjat.

– Buoremus vuohke tjielggit, subtsastij Gurtte, le gilpustallat.

Soajtá gähttjalit soames dálvvebiejve, danen tjielggitjít lav Gurte láhkáj.

Vuostatjin Gurtte sárjoj gilposláhttojt gievle lágátjin.

– Hámev iv snivva jerudalá, javlaj. Juohkusav hájedij hijo豪豪. Ittjjí gullu *gárves*, *viehkkás*, *vuolggit*, ájnat viehkkájin guhtik guovllusisá. Ij lim álkke diehtet goassa ållijin gilpustallamis. Gå lahkke tijmav lidjin viehkam, de Gurtte hähkkat gahkkadij: – Gärggam lip gilpustallamis!

Gilpustalle tjåhkanin látte birra, muodanam ja gatjáda: – Guhtimusj vuojtij?

Gurtte ittijit bувте вásstedit ájádalák vuostak. Guhkev usjudaláj, tjuvdde gállon. lehtjáda sjávot vuorddin.

Vijmak sárnoj: – *Juohkkahasj* le vuojttám, gájkajda bálkkidusáv.

– Valla guhtimusj bálkkidusáv gálggis? moadda giela jässkun.

– *Duohta*, diedon, Gurtte vásstedi giejggidijn Lisáj. Slåhettå girmmodij Lisá birra namás iehpedájon gihkadattijen.

– Bálkkidusá, bálkkidusá!

Lisá ittijit ávvánis diede majt dahkat, tsåkkåj giedav sálbbåsis. Råkkåstij hálmuigkeit ja dajt juogatjij. Vuorbben ällim sálltetjátjes suollnum. Nuokes lij, akta gesistik.

– Allasis gåjt aj vaddis bálkkidusáv, duoddij Sjnjierrá.

– Diedon, Gurtte duodastij. Mij iehtjádijt le sálbenit? jårgijdij Lisá vuosstij.

– Dåssju suormmagoadásj, Lisá giehtoj gávkas gielajn.

– Lagáda munji, gåhtjoj Gurtte.

Tjåhkanin Lisá birra vaden, Gurte mihát vuosádaládijin suormmagoadátjav: – Doajvvop lágedit lulu dáv tjáppa suormmagoadátjav. Gájka dan diehti ávvudin.

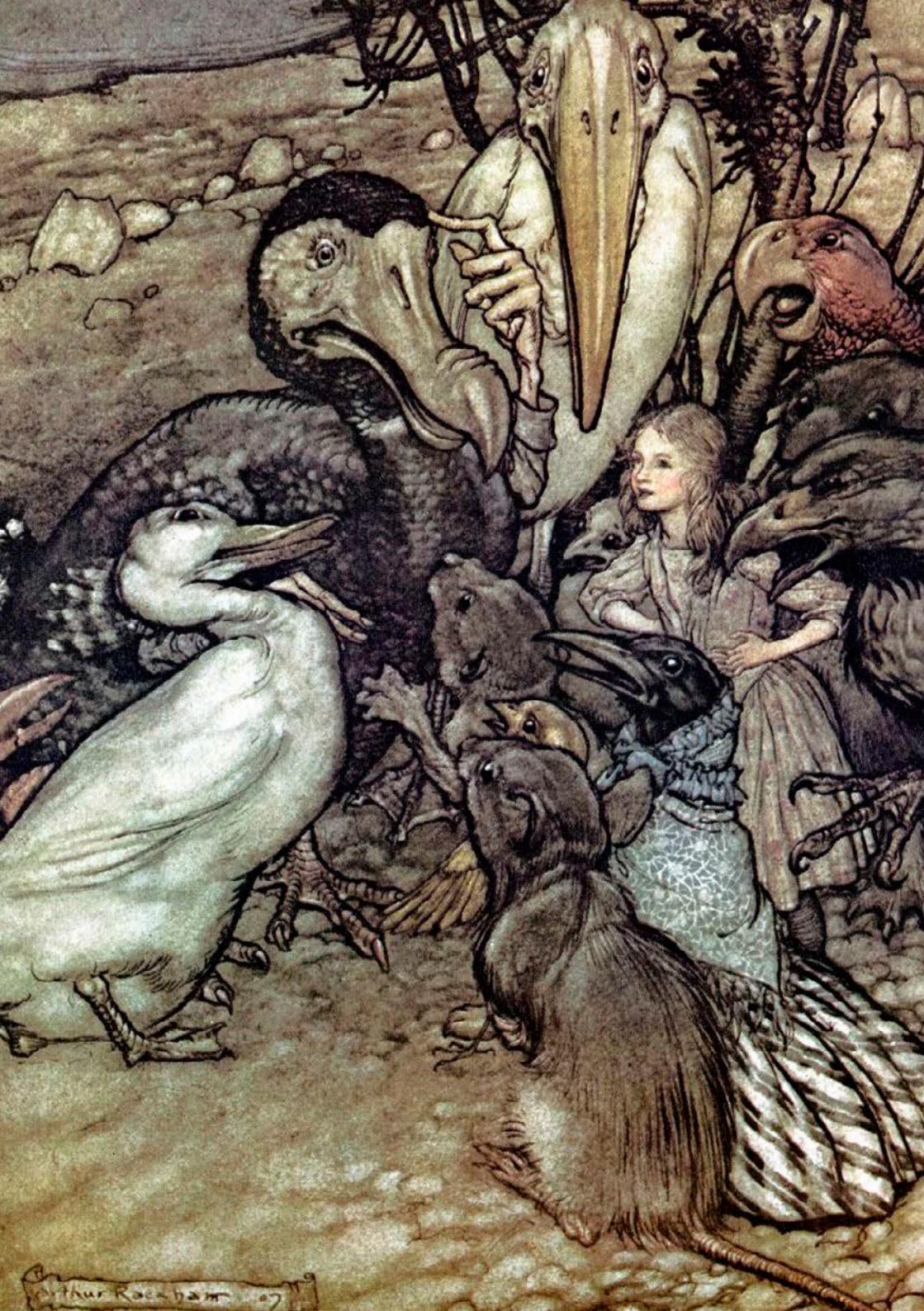
Lisá mielas skadjin, valla suvva guovllin alvot de ittij
duosta tjajmastit. Guggnjidij váni hálak, dåssju alvot
váldij suormmagoadátjav.

Dán mañjela bårrin hálmugijt; måjvvårasstin dan diehti.
Stuor låtte gujddijin ettjin manen muoso ja unnep
låttåtja boaktjánaddin. Sijáv vieryttijin hárdduj
spiedtjistittjat. Loapptin bårrusav, gievllen gis tjåhkkin
ja Sjnjeráv vájnnodin subtsánittjat.

– Jáhti duogátjistát giehttöt, mujtá ham, mujtádahtij
Lisá. Manen G-ajt ja B-ajt vasjoda, duoddistij tsamá,
baláj Sjnjierrá luluj assjmat.

– Mujna guhkke ja häjes le subtsasam, ja dajna ij la
oajvve jali ga siejbbe! sjuohkedij Sjnjierrá Lisáj.

– Ajtu guhka siejbbe, Lisá miededij gehtjadijnes
säjbbásis. Valla manen nabdá hådjen? Gehtjaj siejbev
gätjo ájgev Sjnjerá subtsastattij, danen subtsas dán
lágátjin sjattaj:

*Sjnjierrá iejvvij moarev boassjon,
javlaj, goappátja riektáj mannon,
hástav duvva duobbmára ávddåj.

Boade, iv dal
månnå vuorno,
ássjev vuornágisájn guládinno.

Ajtu, udnásj ideda,
mahkka gávnadit mujna älla.

Ivtij gis Sjnjierrá,
dahta dal vierrá,
duobmárahtá dåssjev ájgev gålådin.

Iesj lav duobmár,
vuornágis adjáj,
tjielggij sluogas moarre Sjnjierráj,
gähettjalav ássjev,
iv de dåssjev,
duobbmítjav duvva
gáhtto
njálmmáj.*

- Dådnå i gulldala! Sjnjierrá ivtij Lisáj. Mavva usjudalá?
 - Luoje ándagis, Lisá ánoj njuorot. Vidát gávan lidji, mujtáv.
 - Iv lim galla! sjägoj Sjnjierrá.
 - Tjuolmma! gijkadij Lisá, gárves viehkeditjat. Viehkedastáv tjoavdátjit!
 - Allu då! Iv vähkát lágeda, snarralij Sjnjierrá mähtjánattij. Suhttada muvva dakkárijt håladijnát!
Liságusj luojoj: – Ij lim mielam milta! lesj ilá álkket asjma. Sjnjierrá dåssju tsarástij vásstádussan.
 - Moaddu ja ålliju subtsastimes! Lisá huvkedij. lehtjáda säbrrin: – Máhttsu då! Valla Sjnjierrá nádoj, guhkebuttjaj guotsaj.
 - Suddo ittij bátse, Haŋŋá sjuohkestij gå Sjnjierrá lij gáhtum. Ráppes javlaj niejddasis, Niejddam, oahppu dal moarárik årotjit.
- Niejddas vásstedij njálmosta: – Gáhttiju njuoktjamat. lesj tjabu skáltjos gádoda gierddisvuodav.
- Sávav Däjnám diehki, Lisá bigodij, vájku gis aktasik hålak. Jåhtelit luluj Sjnjeráv máhtsadit.
 - Guhti le Däjnnát, jus luluv gatjádit? Haŋŋá gatjádij.

Lisá miellusit vásstedi, agev hiebaj juhtusistes subtsastit:

– Gáhttum le Diejnne. Smidá ban sjnjierájt bivdátjít.

Doajvov lulujda bessat vuojnátjít gó láttijt le bivddemin!

Bárrá láttátjav vallak gehtjas dasi.

Dássta slåhettå måråstij. Muhtem låtte gáhtjadin ierit;

vuoras vuoratjis snivva ietjas gurppij diebllen, oarrenis: –

Vierttiv sijddaj máhttsat, valla tjåddågam ij hieba gálos

idjailmmáj.

Tsitsásj mahkkulij tjivgajdises: – Båhtit, tjivga! Beras

lulujda oaddám juo. Duojna dájna årijn låtte hállánin,

Lisá bátsij de aktu allasis.

– Sávav iv lulu Diejnev bæggalam ga. allasis håjet håljaj.

Avtak mielas ij lim miellagiddis, ietjam mielas le dán

ájmo buoremus gáhttusj. Däjnnám lijka! Liságusj tjierruj

vaden, jirbbahij ja hessum lij. Gulláj huoman juolgátjijt

mälggadin guohtsamin, vájmmelit guovlastij jiena

guovlluj. Vargga doajvov Sjnjierá rá máhttsamin, subtsasis

ållitjít.

Nälját lågos

Njoammel Vuollátjav goahtáj rádjá

Bieddjis Njoammel bådij suojmma njålgå. Suráj, vuojnnet láhppám lij juoijddá. Lisá guláj allasis mudárdij:

– Rådnik, rådnik lijka! Suddilme huodám ja muoddám ja muv siegnaguolga. Sårmmi muv, nav guhkev gå buojda le buojda. Gåsi luluv dajt guodám?

Lisá mánaj bieddjis gistájdís ja sejvunav åtsåj, buorremielagin adjáj iesj åhtsågådij. Ájnat ällim gånnåga. Gákka lij vuojnnet ietjáduvvam vuojadime mañjela. Stuor ladnja bievdijn ja uvsatjijn lij gáhtum.

Njoammel ielvij Lisáv åhtsåmin, ja sjierggij: – Manen, Máddjá-Ánná, majt dáppe gis? Viehkala sijddasit, ásada munji gistájt ja sejvunav. De, viehkala! Lisá balláj, viehkalij Njoammela gäjggám guovlluj. Njoammel giejgij váni tjielggik, gåktu lij mäddám.

– Jákij dievnárines lav, Lisá allasis javlaj viegadíjnes. Alavaduvvá galla dájjadattijen guhtimusj lav! Beras luluv buktet sejvunav ja gistájt Njoammelij, jus dajt gávnnat luluv.

Håladijnes ájtsaj tjáppa goadátjav, girjjam uvsá gábles lågåj namáv *B. NJOAMMEL*. Tjáñaj dasi goalkkalik,

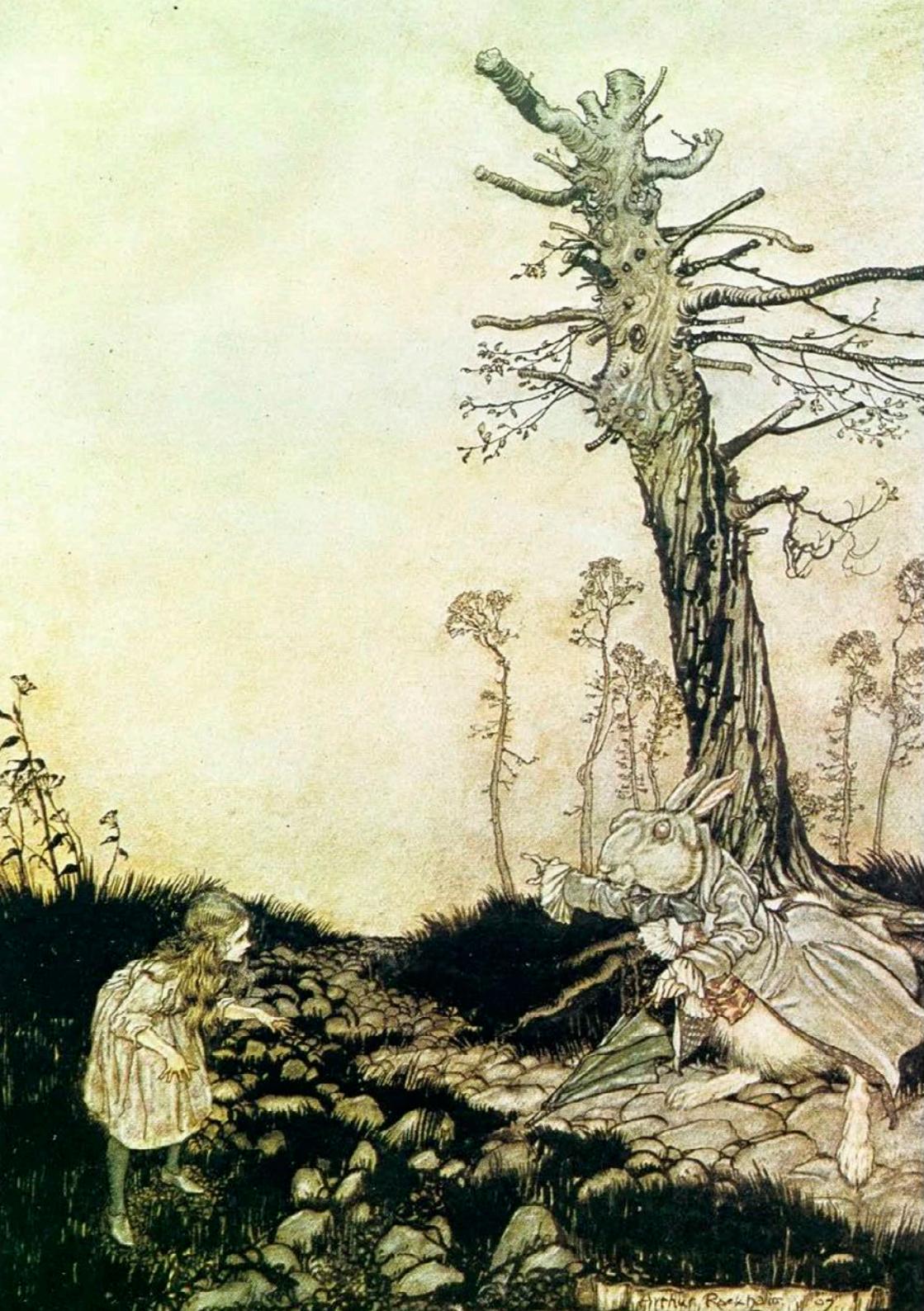
låpptåj ratjáj. Baláj oalle Máddjá-Ánnájn luluj äjvvalit, ja navtik járbân luluj goades rájadallat.

– Tjuollot ban, Lisá mudárdij allasis, njoammelav dievnnuhit. Diejne dal ham muvva ruvvaláhkáj bargadahtisj. Lisá gâvvidaláj, gâktu luluj: – Lisásj! Ilmusu dâ, vâdtsájinno! Boadáv, jivnnam, ájnat váksjut hähttuv sjnjieráguorátjav desik Diejne máhttsá, vaj sjnjierá e ålgus besa. Ij galla Diejne lulu bállit iehtjama lunna årrot jus navti luluj märrädallat.

Dáj muttoj lij tjágñam rádjánis lanjátjj, bievdde vinndekeguoran. Gávnaj ham sejvunav gâlmåjt bieddjis gistátjjit, avtajt doahppij. Vuolgedijnes ájtsaj ruvsatjav spiedjila guoran. Dálla ällim gilkcura bágojgum *JUGESTA MUVVA*, valla huoman rahpalij ja slaggáj.

– Diedáv *juoga* oavdos dáhpáduvvá, färtta bále jugádijn ja bårådijn, allasis jáhtij. Gullat dal majt dát ruvsasj áhtá. Sávav stuoredit luluj muvva vaden, gievddam lav dal unnen årromis.

Stuoredij Lisátjav. jáhkkemistes jáhtelappot. Åvddåla loapptám lij lahkev ruvsas, de oajvves dejvaj rábev. Ruvsatjav guolbbáj biejaj, allasis sárnodijn: – Nuoges --- doajvov iv desti guhkotja —- dálla iv desti uksak ålgus besatja --- Beras luluv nav ednagav jugák årrum.

Ilá maŋjet miededit! Lisá guhkoj ja stuoroj, ruvvaláhkáj häyttuj buolvvedittjat. Dan maŋjela ittijí navti ga sjiehta. Gähttjalij viellidit vuostasj garnjel uksaj, maŋep oajves birra. Huoman stuoroj. Maŋemusát tsåkkåj giedav vinndegij, ruojdav riehpenij.

– De iv máhte majdik vil dahkat, ihka mij luluj dáhpáduvvat. Mij dal mujsta sjaddá?

Vuorbbe tjuovoj Lisáv, skäddárruvsasj ittijí desti vájkkuda. Ittijí guhko. Valla iehpevuogas lij, ja vuojnnet ij lim goassak lanjás besatjit. Ij lim imáj hådjánij.

– Håvsskebusj lij galla sijdanim, ussjolij Liságusj. Ittjiv agev stuoro jali ga unno. Sjnjerá jali ga njoammela ettjin duohku diehki håhtsoda. Vargga sávav iv lulu goassak mannam njoammelguorátjav vuolus. Huoman – huoman le ham rädno návti iellet. Imálusjáv mij le munji dáhpáduvvam. Dalloj gå subtsasijt låhkiv, jáhkkiv subtsas ij goassak oallen dáhpáduvá. Dállea gis iesj lav subtsasin. Girjev hähttuij mujsta tjálátjit, hähttuij galla. Ållessjattugin tjálitjav. Ájnáttu állessjattuk lav juo, gávkkasit duoddij. Älla gájt *dánna* saje hájn sjattatjit.

– Valla de ham, usjudaláj Lisá, iv gus de goassak vuorastuvá? Juoktá hávsske. Iv vuoras áhkátjin vuorastuvátja. Vájku de ham agev hättuv skåvllåj åhpatjit. Dahta galla esski mielastim luluj gávkas.

– Tjuorbes Lisá! allasis vásstedij. Gåktu dánna åhpa majdik? lesj i sjiehta ladnjaj, de e oahppogirje ga!

Navti hoalmmmedij, bälstij vuostak avtav bielev, ja de gis nuppev. Almmaláhkáj ietjajnis dagástaláj. Hiejtij huoman gulldalittjat gulládijnes gielav ålggolis.

– Máddjá-Ánná! Máddjá-Ánná! giella tjuorvoj, viettja gistájdam dakkavide! Guláj juolgátja duolmmun lappptáj. Lisá diedij Njoammel lij suvva åhtsámin, danen snågårdij labudattijn. Vajálduhtij Njoammelis lij lågev tjuohte gierde stuoráp. Ällim oare dassta ballat dálla.

Njoammel uvsav gähtjalij rahpat, mavvas uksa rahpusij ladnjaj. Lisá garnjel danen anedij dahpan, ittjj ga Njoammel de nagá rahpat. Lisá guláj allasis tsuvkij: – De ham vinndegav goahtáj sjnjuvgeduv.

– I galla *daggu* tjáŋa! Lisá gegaj, vuordij desik Njoammel lij vinndega åvdân. Hähkkat giedas gálggij ja ilmev snavkkalij. Ittjj mige njoamo, valla guláj Njoammel rägádij ja glássa smierkedij. Árvvedij soajttá járråm muorjjevuorkkáj jali dan lágátjj.

Giella suhton bielkij, Njoammel sjägoj: – Biehtár!
Biehtár! Gånnå la? Ja de gulluj amás jiedna:

– Dála lav! Råggåmin ähppalijt!

– Ajtu ähppalijt råggåmin! Njoammel moarrát hålaj.
Boade viehkeditjat muvva dássta.

– Biehtár giehto, mij ádajt le vinndegin?

– Giehta le dahta! Bágov jienadij *giehhta*.

– Giehta mahkas, gássa! Le gus goassak dan stuorev
vuojnnám? Ålles vinndegav gåbttjå!

– Gåbttjå galla, valla giehta le huoman.

– Allis danna åro, gájdada davva dassta!

Guhkev lij sjávot. Lisá guláj tsamádasstin duolla dálla: – Ij
la mielastim tjábbe, ij ávvánis!

– Dagá gåhettjomam milta, hárgesbuojda!

Vijmak Lisá giedav ådåsis gálggij ja snavkkalij ilmev. Dán
bále guláj guovtes rägádijga ja ienep glássa smierkedij.

– Moadda muorjjevuorká li ham dåppen, Lisá usjudaláj.
Majt lik dal gávnadibá muv vuosstij? Jus dåssju lulun
muvva vinndegis ålgus giessel. Iv gåjt dánna sidá
guhkebuv årrot.

Vuordij majdik gulák. Gulláj vieratjijt jubmamin ja
moaddásav hoalmmedime. Dádjadjij gallegasj bágutjav:

– Gånnå li nuppe stagána? Ittjiv avtajs ienebujt buvte.
Duommán li daha. Duommál! Buvte diehki, birek! Bieja

dán tjiehkaj. Ale, tjaná aktij vuostak. E jávså lahkev ga. Vuoj! Jåksi da. Ale snivástalá. Dalá, Duommá! Doahppi doagev. Gierddá gus dähkko? Gáhtti luovas åsijs. Tjärrán! Mähtjánihtit vuoles!

Jieddnát gullat äjvvalij ednamijn.

– Guhtimusj navti miettij? Duommá, jáhkáv. Guhtimusj riehpenav goahtáj luojttát? Iv, iv galla *iesj!* Luojttáda *dådnå* de! Iv ban *månnå!* Duommá luojttát. Maná, Duommá! Oajvve gåhettju riehpenav luojttádittjat!

– Duommá gus så hähttu riehpenav luojttádittjat? Lisá allasis tsuojggij. Duommáv dal lik gájgodi gájkas. Iv sidá Duommán årrot; riehpen le basske, valla jáhkáv máhtáv dåhku tjievttjastit.

Juolges biejaj riehpenij, ármi buvtij, vuorjedij desik gulláj juhtusattjav juhtsamin riehpenin suv lahka. Allasis tjuottjodij: – Dála Duommá. De tjievttjastij garrisit ja vuordij, gåktus dal sjattasj.

Vuostatjin guláj gielajt javllamin: – Dale ban Duommá báhtar!

De Njoammel aktu: – Dådnå biestasiejne guoran, giddi suvva!

De gis sjávvunij, ja giela vaden bálldabårruj dublledin: –
Aneda oajves baddjen. Bávva. Ale buve. Gåktu lij,
guojmmám? Majt dunji dagáj? Subtsána!

Rasjes giella sjnjitjoj. Lisá jáhkij Duommá hållamin: Na jurra de diedáv. Bierggijiv, valla ilá hämssárasstám lav subtsastittjat. Diedáv dåssju juoga däjvvá muvva dagu gamparbállov ja badjánav vuobmanháksan.

– Badjáni galla, ráddna! iehtjáda guorrasin.

– Boalldup goadev boalldet! mierredij Njoammel Lisá jieddnát várrodattijen:

– Jus boaldá, de Diejnev biejav dijáv oagodittjat. Dasi de boahttubihiit!

Sjávvunin dalága. Lisá ussjolij: – Majt dal gávnadittji? Jus lulun jiermmá, de lulun dähkkov tjoavddet.

Ruvvaláhkáj dullugåhtin vaden, Lisá guláj Njoammelav: – Dudnodievva luluj nuokes, álgon gåjt.

– Massta så dudnodievva? Lisá imájdaláj; ájnät ittij joavde imájdalátjit. Boahtte båttå vinndegav gärgátjjit navoldij. Muhtema däjvvin Lisáv muodojdises.

– Häjtáv dáv, allasis javlaj ja tjuorvvistij, allut då navti dahku!. Sjávvunij vaden ja hiejtij navoldimes.

Lisá alvaduváj ielvedijnes gärgátja lidjin gáhkutjin sjaddam. Sluogas oajvves huomahij: – Jus luluv gáhkutjav bårråt, de dahta luluj stuoredit jali unnedit muvva. Iv desti máhte stuorrot, de unnedusá.

Njielaj gáhkutjav, vuorbben unnogådij. Uvsav sjiehtadijnes de viehkalij goades ålgus. Iejvvij judossalåhtåv ja doahkev várddahime ålggon. Suddilme dädtjulahka, Duommá, lij guovddelin, guovtet tsiebanis guotteduvvam. Juojddá slakkaj ruvsas. Validin Lisáj vallak idij, mavvas Lisá báhtarij ja tjiehkádij suohkkis vuobmáj.

– Vuostatjin, Lisá gieverdattijn guovlodij. Vierttiv ieme stuorrudahkan sjaddat. Dan mañjela juoktá jávsådit tjáppa gárdátjij. Buoremusát navti, jáhkáv.

Gullunagi buorre guovludahka, álkke ja tjielgas. Gássjel lij huoman diehtet, gåktu álgget. Miehtsen surá hielkedij juonja tsielastattijn oajves bajelt. Bajás gehtjastij.

Ihkát stuorra ådåk járbbåjtjalmagin suvva guovlaj, delagis ruojdag gálggij Lisáv duohtastittjat.

– Ådågasj! Lisá ådågav läkkij. Gähettjalij sjnjurgádit ájnats baláj nälggomin luluj, de jáhkij ådåk luluj suvva bårrå juska venagit läkkij.

Jurra de diedij majt dagáj rissátjav doahppidijn ja ådågij gálggidijnes. Ådåk tjiellij ávujn, ratjáj risse lusi, dassta mahkas måråda. Ådåga skuvádijn Lisáv de Lisá gáhttistij

edna biesstaga duohkáj, vaj ij lulu guohttsut. Vallak nuppen bielen idij, de ådåk gis vaden ratjáj risse lusi. Huvnjágij juhti nav ratjáj dan lusi. Lisá, usjudalá dáhta lij dagu gierrisijn jienjan stuvssit, gá hähttú gáhittit vaj i vuoddju, viegaj vaden biesstaga nuppe bälláj. Ådåk guohtsalij Lisáv skuvá risse vuosstij, de guhkás manus gis. Agev sädot tsiela, desik hagñada ättoj. Stuorra tjälme vargga tsápptsot ja guhka njuovtjam njálmes gahtsaha.

Lisá máhtij báhtarit, de dalága luovvij bádan. Viegaj desik dahppaluváj ja ådåk mälggadin tsielaj.

– Man tjábbe gis lij ådåk! Lisá miededij vuodjagiedjega vuosstij vuojnjadime. Sievjij varás ilmev njálmmásis lastajn. Åhpadam luluv suvva duosi dási, jus– jus luluv duolla stuorrudahkan årrum. Vuoj! Vajálduhttám lav vargga vierttiv sjaddat vaden. Gähettjat gáktus dal dáv? Vierttiv juojddá båråstít jali juhkat, valla mavva?

Ihkeva gatjálvis lij galla, mavva? Lisá gehtjadáláj giedjegijt ja rásijt ietjas birra, ájnat vuojnek lij hiebalgis bårrusav jali ga juhkusav. Stuor guoppar lij lahkanis, jäbdda guhkke Lisájn. Gá guoradallam lij vuolev, bielijt, ja duogev, de huomahij adjáj bajelt gehtjastit, mij luluj danna.

Lisá slienjadjí guopparrabdav. Tjalme äjvvalin stuorra,
gieda ruossot tjåhkkåhiddje alek Suovsajn. Sjáv–sjávot
suovastij, váni ájtsak Lisáv jali ga iehtjádav.

Vidát lågos

Suoksa bagát

Suoksa ja Lisá gehtjadalájga guojmme guojmeska
ånígattjav sjávot. Suoksa gádodij suovav njálmestis.
Nagergielajn hálaj: – Guhtimusj le dal *dådnå*?

Ittij aloda buoret ságastalátjít. Lisá jieppada vásstedij: –
lesj .. iesj jurra de diedáv. Dálla gájt. Idedis smaredattijn
diehtiv, valla moaddi lav ietjájduvvam dan manjela.

Mavva dajna giehto? javlaj Suoksa. Tjielggi!

– Iv buvte ietjam tjielggit, luodjomláhkáj, Lisá giehtoj. Iv
la iehtjam, vuojná.

– Iv vuojne, moalgedij Suoksa.

– Iv buvte buorebut buojkodit, Lisá tjábbát vásstedij. Iv
iesj ga gierda dájt vidjurijt. Moatten stuorrudagán årrot
hiemssi.

– Ij, moalgedij Suoksa vaden.

– Na vájbi de illa dádjadam hájn, javlaj Lisá. Valla avta
biejve vil tjuolmada, ja dan manjela gis biejvvelådden
sjatta. Diedá ham davva, ja de mielastit le unnin tjuollot,
ij gus?

- Ij ávvånis, goalmádis Suoksa moalgedij.
- Márju le mujsta ietjálágásj, Lisá javlaj. *Munji* galla luluj tjuollot.
- Dådnå! Suoksa rábmásit gåhtjoj. Guhtimusj le *dådnå*?
Ágos vaden ságastallagådijga. Lisá asjmaj Suovsa *ihkeva* oanes gárgadisájda, ja alvot gatjádij: – Mielastim galga subtsastit guhtimusj le *dådnå* dal.
- Manen, gatjádij Suoksa.
Gássjelis gatjálvis, Lisá ittjjí gávnada vuogas oarev. Suoksa vuojnnet gávkalusjáj, de Lisá járgijdij ja ietjá guovlluj vuolgij.
- Moatto! Suoksa gåhtjudij. Mujna li ájnas ássje giehttöt!
- Gullat lij rädno de Lisá moattoj.
- Allu då suhttu, bagádij Suoksa.
- Dåssju davva gus giehto? Lisá suhtov njielaj máhtudagájis milta.
- Iv, javlaj Suoksa.

Lisá mielas vuordedahtte lij vájku gåktu. Ällim ájnnasap dahkamusá, ja márju luluj subtsastit ájnnasav. Suoksa suovastij hálak oanegattjav, desik giedajt luojtij ja suovav

váldij njálmestis. Gatjádij de: – De ham de. Le gus ietjájduvvam?

– Baláv lev, Lisá vásstedij. Iv mujte dagu åvddåla, iv la ga avtan stuorrudagán båttåtjis ienebuv!

– *Majt* i mujte? jäskoj Suoksa.

– Gähettalam lav gärdodit *Gåktus hublusj*, valla tjadá rievddam, Lisá håjet giehtoj.

– Gärddoda *Vuorastuvvam la, Áhttjám Vuollá*, Suoksa gåhtjoj.

Lisá giedajt ruossij álgedijn:

Vuorastuvvam la, Áhttjám Vuollá, nuorra ålmåj sárnoj,

Vuopta li dujsta tjuorgudam;

Huoman oajvát nanna tjuottjo biejves bäßvváj –

Le gus, guhka agenit, biedalam?

Nuorrudagánim, áhttje Vuollá vásstedij bárnnásis,

Balliv vuojŋŋama skadjali;

Dálla gájt diedáv älla dakkára mujna gis,

De färtta biejve navti dahkali.

*Vuorastuvvam la, tjiddij nuorra, dagu åvdebut
subtsastav,*

ja buojddum ihkát stuorren;

Huoman gievlev gahppada goahtáj uksabälláv –

Tsuojggi, mij le dasi oarren?

*Nuorrudagánim, giehtoj áddjá, rávvis duhpojt
sjavnjedijn,*

Lahtasijdám lásjmugin anedav:

Dájna vuojddasijn, oastá hálbes biednigijn,

Bája dunji vuobdátjit muhtemav.

Vuorastuvvam la, tjiddij nuorra, ållula dujsta vájbbin

Suoskatjit buojdes iehtjádav;

Huoman gásav loappti, dávtijn ja dålgijn –

Giehto, gásstå råkkåsti gievrrudagáv?

Nuorrudagánim, áhttjes javlaj, njuolgadusájda vuosediv,

Juohkka rijdov áhkájnim rijddiv;

Ja ållulijdám gievrrrodiv,

Bisotji dal desik duvva vaden iejvviv.

Vuorastuvvam la, tjiddij nuorra, iv lulu jáhkkám

Tjalmmát li nav starjjela;

Huoman gärmahav la njunnjásit dabrijdam –

Gåktus nav sluogas la?

Vásstedam lav gålmmå gatjálvisá, nuuges le dat,

Javlaj de áhttjes; ale bivtjudalá!

Jáhká gus ålles biejvev visjáv gulldalit?

Mähtjána, ietján buoldav vuolus rájadalá!

Arthur Rackham 1907

- Ij lim duolla, Suoksa ivtij.
 - Ij *ållu* duolla, baláv, Lisá jieppadij. – Muhtem bágó li rievddam.
 - Mådtsot le álgos gähtjáj, mierredij Suoksa ja sjávvunij båttåtjav.
- Suoksa vuostatjin hoalláj.
- Man stuorrudagán sidá årrot? gatjádij.
 - Iv sierra stuorrudagán, Lisá vásstelastij. Ájnát iv sidá stuorrot ja unnot agev, diedá ham.
 - *Iv* diede, moalgedij Suoksa.
- Lisá lij majdik sárnoch. Ällim suvva dan láhkáj ávddåla vuosteldam, guláj asjmedime lij.
- Dudá gus dal? gatjádij Suoksa.
 - Na sihtat luluv *unnin* vil stuorrolasstet, Suoksa-gieres, jus i lulu assjmat, Lisá subtsastij. Gålmå bielge le nav uhtses guhkkudahka.
 - Ihkeva vuogas guhkkudahka le ban! moarádij Suoksa, vanádij ålles guhkkudahkasis. Jur gålmå bielge guhkke lij.
 - Iesj iv la dasi hárjjánam! ánoj Liságusj håjet. Allasis vil usjudij: – Sávav dá sjivnnjádusá e nav álkket suhtatja!

– Hárjjána dasi, jaskadij Suoksa. Suovav máhtsadij njálmmásis ja navtik suovastatjáj.

Lisá gierddisit vuordij desik vaden hållagådij. Båttåtja manjøla Suoksa gis váldij suovav njálmestis. Gávastij guokti ja bådtselij. Guobbaris luojttádij, rássaj gissjvurij. Jurra de moalgedij: – Akta bielle guhket, nubbe gis oanet.

– Gudi bielle? Gudi nubbe bielle? Lisá imájdaláj.

– Guobbara biele, buojkodij Suoksa. Mahkas gullám Lisá ájáodusáv. De hähkcat lij Suoksa gáhtum.

Lisá bátsij guobbarij gehtja, mānnamin gåggu lidjin dan biele. Guoppar lij vuojn ållu. Viehka masjvalis gatjálvis. Salástattij giedajt vuojnátjít man guhkás jáksåba de Lisá nibrij bähkátjav goappátjijn giedajn.

– Na goabbá le goabbá? allasis javlaj, svarkedij bähkátjav oalgesgiedastis. De guláj garrisit spähkkalij gájbevuolev. Gájbbe lij juolges däjvvam!

Suorrganam lij hähkcarievddamistes, ájnat mielastis ittij joavde suorrganittjat. Fávdda unnoj, de bårrågådij nuppev biehkev. Juolgge gájbev diettij. Jurra de nagáj njálmev rahpat. Vijmak gåjt nagáj, ja njiellalij smålåtjav.

– Oajvvám le vijmak luovas bessam! Lisá sjamudij. Dan manjøla suorrganij ielvedijnes ålgijdis åhtsålij. Vuolus

gehtjadijnes vuojnij ihkeva guhka tjiebedav dagu ruoddnis dággen gálgijdiddje lastajs badjánime.

– Maha lulun gákka dá ruoddnis áda? Lisá imájdaláj. Ja gási gis mujsta oalge vuolggin? Ja ietjam giedaguttja, gáktu iv dunnuv vuojne? Labádahtij giedajdis sáhkadattij, ájnat ittij dajt ájtsa. Dåssju lastatja mälggadin vuollen råhpalin.

Ittij giedajgum åle oajvvásis, de gähttjalij guvnjádit giedajdises. Ávvusij dádjadattij nisskes såjåj ihka gási gärmmaha láhkáj. Vuorbástuvvam lij davva vingodime, ja buovtjatjit lij lastajda. Huomahij daha lidjin dåssju ietjas vájaldam miehtse muoraj gierraga. Hähkkat sádas råhtos moattodij. Stuorra vuoratjis lij muodojdises háledam ja garrisit dállea lij Lisáv dåsskåmin såjijisgum.

– Germaj! rágoj Vuoratjis.

– Iv la månnå germaj! Lisá asjmen bielkkelastij. Guode muvva!

– Germaj, sárnov! oajostam Vuoratjis tjiddij. Gähettalam lav juohkka láhkáj. Ihka mavva e lágeda! hagnjada duoddij.

– Iv åvvânis buojkká massta giehto, Lisá javlaj.

– Fállam lav ruohtsajt, muorjijt ja vistijt gärmahijda,
Vuoratjis járkij váni berusta Lisáv. Mavvas gärmmaha! Iv
gåktu ga dudáda!

Lisá hämssárasstám, valla ittijj jáhke lijssi majdik
tsuvkcket åvddåla ålli.

– Mahkas ij lulu nuoges mánijt lállet, Vuoratjis gujddij.
Valla hähttuv váksjot gärmahijs idja biejvve! Iv la
mánnå oadet bállim gálmå vahkkuj!

– Suddo duvva hárri, Lisá javlaj. Buojkkámin manen
Vuoratjis lij suhton.

– Jur alemus gierragij jávsådattijn, Vuoratjis giljadij, ja jur
jáhkediijnám bessam lidjiv sijás, de ban dådnå almes ihti!
Vuoj! Germaj!

– Iv la *mánnå* germaj, sárnov ban dunji! Lisá tjiddij.
Mánnå lav – Mánnå lav –

– Na de nav! *Guhtimusj* la de? Vuoratjis gágádij. Älváv
juojddá gähettjala gávnadit!

– Mánnå – mánnå lav nejtsusj, Lisá juorrulij mujtedijnes
gákka udnásj rievddamav.

– Jákedahtte galla tjielggiji! Vuoratjis ebdalusjáj.
Moadda nejtsutja lav jagij nalluj vuojnnám, valla iv
goassak duv lágásj guhkatjiebedav! Illa galla nejtsusj!

Germaj la, ij lijssi nádot. Dállea gájt subtsastittja illa
månev ga muossádam!

- Muossádam *lav*, ajtu, Lisá váges mánnán miededij.
Mavva nejtsutja e månijt bárå gärmahij láhkáj. Diedá
ham davva.
- Iv de galla dasi åskelda, åskeldahtes Vuoratjis javlaj. Jus
dal nejtsutja månijt báråtji, de littja ham juoktá
gärmaha.

Ådås lij dáhta Lisáj, navtik sjávvunij guokta båttåtja.
Vuoratjis háhppidij duoddistit: – Månijt la åhtsåmin,
davva ban árvvedav. Manen gis le munji ájnas juska la vil
mánná jali germaj?

- Allasim le gájt ájnas, Lisá gáhtjos javlaj. Ájnat iv la dal
månijt åhtsåmin. Ja vájku luluv, de iv lulu sihtat
månijdat. Iv njuoskasin bárå.
- Mähtjána de! moalgedij Vuoratjis busken,
tjåhkkidattijn ruoptus båssásis.

Lisá lamáj muoraj gasskaj juska tjiebedis åvsijda snårruj.
Ganugasstet hähttuj duolla dállea ietjas tjoavdátjit. De
mujttáj giedanis hájn lidjin guopparbähkátja. Tjábbát
nibrudatjáj aktas nuppe biehkev, guhkoj ja oanoj desik
sådnå ieme guhkkudahkan sjattaj.

Mälggat lij dat rájes gå lij ieme stuorrudagás lahka, oavdos lij vuostak. Hárjjánij galla, ja ietjajnis rudnagådij iemeláhkáj: – De ham lahkke guovludagám ållijiv. Oavdo li ban dá rievddama. Agev váni diedek lav boahtte háimestim! Dállea lav edesik duolla stuorrudahkan. De vuolgguv tjáppa gárdátjjí. *Gåktus* gis dávva de?

Javladijnes dávva bådij jierris sadjáj. Danna goadásj lij nielje slábe allak.

– Guhtimusj de dánna árosj, Lisá usjudaláj. Ij gåjt hieba dán stuoragin guossidit. Balditjav årrojt häggagähtjáj. Lisá nibrudatjáj oalgesgieda biehkev. Ittjjí vuolge goade lahkusij ávddåla gieda mahten lij ådnum.

Gudát lágos

Svijnne ja pihper

Lisá gehtjadij goadátjav oanegattjav. Imájdaláj majt dal dahkat. Hähkcat barggogárvo dievnár viega bådij miehtses. Lisá mielas lij dievnár barggogárvoj diehti. Ietján, jus dåssju muodojstis luluj månnam, de luluj guollen nabddám. Dievnár goalkodij goade uvsav tjavgga tjuhtájgum. Nubbe barggogárvo dievnár goade sissta uvsav rahpalij. Jårbbåmuodo, tsuobbu stuortjalmak. Lisá ájtsaj dievnár guoktán lidjin bárggeldam vuopta slievvarijen. Lisá mielas lij miellagiddis diehtet manen návti dullujga, de njágaj vuobmerabddaj.

Guolle-dievnár råkkåstij gieda vuoles stuor girjev, mij lij vil ietjas mahte, ja gálggij nubbáj alvot javla: – Fruvváj. Rådnik gåhttju roahtov skáradittjat.

Tsuoppoj-dievnár gärddodij avta alvosláhkáj, dåssju báhkosajjt rievdaj: – Rådnigis. Gåhttju Fruvváv roahtov skáradittjat.

Guggnjidijga guojmme guojmmásiska vaj vuopta tjadnasin.

Lisá nav tjajmaj vaj hähttuj viega mähttsáj máhttsat balá dievnára gulájga. Guovlastattijen vuomes lij Guolle-

dievnár gáhtum, guojmmes gis tjåhkkåhime uvsu guoran, tjuorbet guovla almmáj.

Lisá guosSEDij uksaj, goalkkalij.

– Ij lijssi goalkodit, dievnár javlaj. Dan sivá libá návti: lesj lav duv bálldalin uvsu åvdân. Goaden nav juhtsi, e duvva manenik gulá.

Edna juhtsa lij galla sisbieles. Hålvun ja gassnin, duolla dállea skuolaj dagu giebnne rujtajn lulujga guolbijn äjvvalam.

– Viehkeda, Lisá vájnnodij. Viehkeda muvva goahtáj.

– Soajttá ávkke luluj goalkodimestit, Dievnár giehtoj. Jus dal gaskanimme luluj uksa. Jus dådnå lulu goaden, de lulu goalkodit vaj iesj luluv ålgusjbieles rahpat.

Gehtjadaláj almmáj håladijnes. Lisá mielas ittijí ulmutjahte.

– Márju ij viehkedit buvte, Lisá allasis javlaj. Tjalme li sujsta nav baddjen gállonis. Soajttá galla gatjálvisájt vásstedahtjat. Gåktus goahtáj luluv tjágnat? gatjádij jieddnát.

Tjåhkkåhittjav dánna, Dievnár låmkadastij. IhTTÁTjjí.

Goade uksa rahpusij, stuor fádi girdij ålgus. Njuolgga Dievnára oajvváj, ájnat laptostij njunjes smierkeda muorajda duogenis.

– Jali vájbi manjep bájvváj, járkij Dievnár ieme gielajnis dagu mahkka ij lim dáhpáduvvam.

– Gåktus de goahtáj tjáñav? Lisá gatjádij jieddnáp gielajn.

– Le gus tjáñatjit åvvánis? gatjádij Dievnár. Dale ham vuostasj gatjálvis.

Lej galla, ájnat Lisá ittij miellusit gulldala. lenni mudárdij:

– Siellde. Dá sjivnnjádusá nav tsihpi. Biedalav!

Dievnára mielas lij buorre gärrdodit unnin rievddam hámen: – Tjåhkåhav dánna, galle biejve nalluj.

– Majt gis de danna tjåhkåhattijen dagá? Lisá jäskoj.

– Majt luluv sihtat, sjnjurgudatjáj Dievnár.

– Iv visjá dajna rudnat, Lisá suráj. Biessegáma le ham! Lisá rabáj uvsav ja goahtáj tjáñaj.

Lisá bådij stuor giekvani. Suovvan lij siejnes säjnnáj. Fruvvá tjåhkåhij gålmåjuolgak ståvlåtjin, njuorakmánáv jivkkomin. Biebbmodahkke dålå bajelt njahkkahime, dievas jupptsarujtav fierromin.

– Ilá ruddim juptsav! Lisá gasnestij.

Ilá rudda lij ilmen. Tjabu Fruvvá gasnestij, mánná gis gasnij ja rägoj båttå dagi. Dåssju biebbmodahkke ja

Arthur Rackham 1907

måjudalle gáhtto eiga gasne. Gáhtto måjudij bieljes bälljáj.

– Subtsastit lulu dal hájn manen gáhttut nav måjudallá? Lisá várrogisát vájnnodij. Ittij diede jus hiebaj vuostatjin hållat.

– Dahta le Nirvugáhtto, danen. Svijnne!

Manjemusáv nav hähkkat tjuorvvij, vaj Lisá hielkedij. De ielvij mánnásis lij bielkkemin, ij ga Lisáj. Lisá de buosjoj ja jårkij: – Ittjiv diede Nirvugáhtto agev måjudalli. Ittjiv gis åvvånis ga diede gáhtto bukti måjudallat.

– Gákka má bukti, Fruvvá diededij. Lenemusá måjudalli.

– Iv avtak dåbdå måjudalle gáhtto, Lisá tjábbát javlaj. Dudáj ságastallamij.

– I gåjt de heva diede, moalgedij Fruvvá. Dale ban diehto dunji.

Lisá mielas ij lim åvvånis buorre dakkár moalgedimev gullat. Valla sluohkasin luluj mielastis ådåsijt giehttogoahet. Gávnadattij Ådåsijt de biebbmodahkke låggnij juptsav dålås. Luossagådij gákav gieda ållusin Fruvváj njuorakmánájnis. Sjtáttjojt, gárijt, fádijt. Fruvvá ittij diehtten dagá vájku dejvadaláj ja njuorakmánnás juo åvdutjis rägoj. Ij lim máhttelis ielvvet jus báktwij jali ij.

- Vuoj, *majt dal hájn* dullubihtit? Lisá luojoj, gamparda balos. Dale gå de njunnjes hivástahttá! Lisá tjuorvvij sjtáttjo vargga Fruvvás njunjev jalá vásedijn.
- Jus gájka lulun ietjasa ássjijt berustit, murádij Fruvvá, de luluj ájmmo buorebut jáhtet.
- Ij lulu ávkken, Lisá vuosteldij. Máhttelis lij dal máhtudagájt vuosádallat. Ussjola idja ja biejvve lulujga mājvvárásstet! Ednam ietjas birra gärssul, guolmut ja guovsoj vuolas.
- Vuolastit! tjuorvvistij Fruvvá. Vuolasta nätsos oajvev!
Lisá muoden guovlastij biebbmodahkkev, jus dal gulldalij, valla sådnå dåssju juptsav fieroj gulák. De Lisá járkij: – Guovsoj vuolas, mujtet, jali vuolas gus guolmudattij?
- Ale muvva háre, Fruvvá bielkij. Iv månnå ájgev buvte. Navti de mánáv vaden sujttigådij, juokkirak lávllagav lávlo. Mánáv sjavnnjelastij juohkka gárgadisá mañjela:

*Bielke unna báhttjasit,
dienntji gasnedijnes;
Dåssju hárddemin le
Diehtá dådnå suhttamin de*
(Biebbmodahkke ja mánná sebrajga)

::Vå! Vå! Vå!::

Lávlodijnes manep versav Fruvvá garrasit håggådij mánáv
askenis, suddilmme rägoj vaj Lisá jurra de bágojt guláj.

*Bälkáv báhttjasim,
dienntjiv gasnedijnes;
niektijus dal hájn pihppárv
hálijdattijnes.*

::Vå! Vå! Vå!::

– Dála! Sujtti oanegattjav! Fruvvá fálaj mánátjav Lisáj
håladijnes ja sunji luossalij. Gárvvánittjat lav Rådniga
siegen roahtov skáradiittjat! Fruvvá ratjáj lanjás ålgus.

Biebbmodahkke bálkestij sjtáttjov manen, ájnat jurra de massij.

Lisá mánátjav låssådit duostoj. Dahta lij gåmbal. Gieda ja juolge gihttjahin färtta guovlluj. Lisá mielas lij dagu merranásste. Suddilmme svállá láhkáj rusoj Lisáv duostodijen, ja náv járgijdij ja jállurij fármen vaj Lisá ájnna dahkam álgon lij dåssju mánáv adnalit.

Duollidam mánáv, dahta le juoktá tjuolmadam ja de oalgesbieljes ja gárojuolges tjavgga adnalime, de Lisá davva varres ilmmáj guottij.

– Jus iv mánáv fáronim válde, de jábmá biejve nalluj. Iv gus iesj lulu gáddemij sábrramin jus luluv suvva guodet? Lisá usjudaláj. Ale rágo, bielkij Lisá mánnáj. Navti i ulmutjahte.

Mánásj vaden rágostij. Lisá guovlaj muodojdis dádjadittjat mij vájvedij. Ittijj gájt guoktálatta njunnjes lij siegña. Tjalme gis lidjin ilá unne, tjabu njuorakmánnáj ilá unne. Lisá ij lim jus riekta åvvánis mielastuvvam dasi.

– Márjuu dåssju hagnadjij, Lisá ájádaláj tjalmijdises guovlasta jus ganjáldam lulun. Ällim.

– Jus svijnnen sjatta, gieres, Lisá alvot giehtoj, de iv dahkamuhájt dujna lágeda. Mujtu då dávva! Mánágusj hagnadastij, jali rágostij. Gássjel tjuolldet. Navtik sjávot lijga goappátja oanegattjav.

Lisá usjudallagådij: – Majt dal dájna gå sijddasim máhtsav? De mánná sälldát rågoj. Suorgganam Lisá gehtjastij muodojdis. Dán bále ittijij juorri. Ij lim svijnes ietján. Mielastis tjuollot luluj davva hájn guoddet.

Ednamij de luojtij. Ávvusij vuojnedijnes jálot vuobmáj guohtsalij. Lisá usjudij: – Jus hájn luluj sjaddam, de luluj galla vastes mánná. Valla tjáppa svijnne. Árvustallagådij ietjá dåbddåm mánájt, gudi svijnnen lulun dåhkkit. Jus dåssju diehtám luluv, gáktu sijáv luluv rievddadit... Lisá alvaduváj vuojnedijnes Nirvugáhttov oavsen tjåhkkåhime.

Gáhtto dåssju nirvudaláj Lisáv ájtsadijnes. Lådjen vuojnnuj Lisá mielas. Galla huoman guhka gattsa lidjin ja moadda báne gis. Danen vieledisj Gáhttov.

– Nirvuddidje Gisse, Lisá jieppada álgij. Ittijij árvveda mat mielas luluj dan namá hárráj. Valla Gáhtto dåssju hájn vil gádebettjat nirvudij. Duhtá, Lisá ussjolij ja járkij. Subtsastit gus lulu munji gággú vádtset?

– Gággú ham mierret gási sidá, Gáhtto vásstedij.

– Iv berusta gási, Lisá álgij.

– Avtajt le ham de gudi guovlluj gieverda, javlaj Gáhtto.

– Gå dåssju *juosik* jávsådav, Lisá tjielggij.

– Diedon jávsåda, javlaj Gáhtto. Nuohkásav váttsedijnát.

Lisá guláj ittijj lijssi vuosteldit, de iehtjádav guládij: – Ma ulmutja dánna viessu?

– *Duon guovlluj viessu Gahpergoarro, Nirvugáhtto giejggij oalgesjuolgijnis.* Ja *dân* guovlluj gis årru Hubigis Njoammel, nuppijn juolgijn giejggij. Guossida goappáv sidá. Goappátja libá bieriga libá goappátja.

– Valla iv månnå sidá skajij lunna årrot, Lisá luojoj.

– Na, i de soaptsotja gånnå ga. Gájka lip skaje dáppen, tjielggij Gáhtto. lesj lav skadje. Dådnå la skadje.

– Manen diedá skadje lav? gatjádij Lisá.

– Hähttu liehket, giehtoj Gáhtto. Ietján i lulu diehki boahtám.

Lisá mielas lij dahta majdik duodastik. Huoman jårkij: – Manen gis diedá iesj la skadje?

– Vuostatjin, Nirvugáhtto sárnoj, bena ij la bierik. Davva ham dådnå aj diedá.

– Dieditjav, Lisá miededij.

– Na ham da de, Gáhtto subtsastij. Bena gåjt moares tsarrá, ja ávos siejbev vuohttu. *lesj* gåjt tsaráv ávon ja suhton säjbám vuohtov. Danen lav skadje.

– Månnå nabdáv davva *jarrat*, Lisá tjielggij.

- Nabde manen sidá, javlaj Gáhtto. Le gus de roahlov skáradittjat Rådniga lunna uddni?
- Manátjav dåhku, miededij Lisá. Mavvas älla muvva dåhku gåhttjum.
- Vuojnitja muvva dåppen, moalgedij Gáhtto gádodijnes.
Lisá ittij vuojga alvaduvá. Hárjjánime lij gámo ájmmuj. Gehtjadijnes Gáhtto vuolggemsajev, de gis Gáhtto hähkkat ihtalij.
- Vissa, majt dahki njuorakmánnáj? gatjádij. Vargga vajálduhttiv gatjádimes.
- Svijnnen sjattaj, Lisá siettot vásstedij, dagu Gáhtto luluj dábálasj láhkáj máhttsam.
- Árvvedahtte sjattaj, Gáhtto moalgedij ådåsis gádodijnes.
Lisá vuordestij, jus hähkkat vaden luluj ihtet. Ájnat ittij, ja vádtsáj Hubigis Njoammela lusi. Ietjajnis sáhkadij: – Vuojnnám lav gahpergoarrojt åvddåla. Hubigis Njoammel le gullunagi miellagiddisabbo. Márju vil dálla moarmmása, giese bun, ij la gidá hubik. Gehtjastij bajás sáhkadattij, vuojnij Gáhttov oavsen.
- Javlli gus svijnne jali siejnne? gatjádij Gáhtto.

– Svijnne javlliv. Ale nav hähkkat gádo ja ide. Hiemssi, Lisá vásstedij.

– Dåhkkidav, Nirvugáhtto vásstedij. Suojmma de gáhtogådij, siejbbegiehtje vuostatjin. Mådjes gádoj mañemusát, esski gá ietjá rumáj lij juo gáhtum.

– Na de! Álu lav måjedis gáhttov vuojnnám, Lisá usjudij. Ájnat iv ban gáhttodis måjев! Oavddusamos, majt gudik goassak lav vuojnnám!

Ij lim guhkev valkadam åvddåla Hubigis Njoammela goadev ájsaj. Hähttuj Njoammela årrrot. Riehpena lidjin bielljen, dähkko lij guolggan. Nav stuorre lij vaj Lisá ittjjiv duosta lahkanit ga. Nibrudij hájn vil guobbarattjav gárogiedastis desik lij guovte gieda mahte. Adjáj dalloj huoman várrogisát goadev lahkanij, allasis luojo: – Majt jus luluj tjadá biedalam! Vargga gádav ittjiv Gahpergoarrov guossida!

Giehttjit lågos

Ajpigis káfastallam

Goade ålggolin lij bievdde muora vuolen. Hubigis Njoammel Gahpergoarrujn lijga káffimin. Nagersjnjierrá lij gaskaniska njálgugit oademin. Duo guovtes ájvuollen Nagersjnjeráv anijga, garñjelijdeska danna vuojñadjiga, håla oajves bajelt.

– Oalle gávkas Nagersjnjierráj, Lisá mielas. – Ájnat oadedijnes iv jáhke vuojga jerudallá.

Bievdde lij stuorre, valla gálmås lidjin tjiehkaj tjåhkanam.

– Älla saje, älla saje! tjuorvojga vuojnedijneska lahkaniddje Lisáv.

– Edna sadje! Lisá dávestij asjmen. Tjåhkkidij stuorra doarjodahkaj bievdddegietjen.

– Jugesta káfatjav, bádtjij Hubigis Njoammel.

Lisá gehtjadij bievdev, ájnat ij lim danna káfas ietjá. – Iv káfav vuojne, moalgedij.

– Älla ga káfa, tjielggij Hubigis Njoammel.

– I tjábbát dámada gávnnumahtes káfav fáladijnát, Lisá bielkij.

- I iesj ga tjábbát dåmada navti váni gåhtjok tjåhkkidattijn, bielkij Hubigis Njoammel.
- Ittjiv diede dijá bievdde lij dáhta, bälstij Lisá. Gålmåsis ienebuj le látjeduvvam.
- Dujsta vuopta sihti biesskeduvvat, moalgedij Gahpergoarro. Lisáv lij dal miellusit gähettjam. Dálle de hållagådij.
- Åhpa sjávot årotjit iehtjádij nägo hárráj. Moaskedahtá, Lisá muhtem märráj alvot bielkij.

Guládijnes Lisáv de Gahpergoarro tjalmijdis tsakkaj. Valla ájnta javllamoarre lij gatjádit: – Manen le garjjá dagu tjáládahka?

- De ham suohtastallup! Lisá usjudij. Ávvusav árvvádusájt subtsastattijn. Duoddistij jieddnát: – Månatjav månnå.
- Soajtá gus vásstádusáv gávnna? gatjádij Hubigis Njoammel.
- Na jur, goarssudij Lisá.
- Buojkodu de majt javla, Hubigis Njoammel bádtjij.

Lisá gáhtjot vásstedastij: – Buojkodittjav, gåjt de- gåjt de javlatjav, majt buojkodittjav, avtajt le dahta.

- Ij åvvånis! sárnoj Gahpergoarro. Danen vájk javla *vuojnáv bårråmusám ja båråv vuojnnemusám* libá avtajt!
- Javla ham de vájk *lijkkuv oadjomussasim* ja *oattjov lijkkumusám* libá avtajt! duoddistij Hubigis Njoammel.
- Javla ham de vájk *vuojnjav oadedijn* ja *oadáv vuojnjadijn* libá avtajt! tjumbádij vuohpaliddje Nagersjnjierrá.
- Avtajt le dunji, moalgedij Gahpergoarro. Duodden vil ságastallamis hiejtij ja juogos sjávvunij båttåtjav. Lisá mujtáj gákka diehtemav garjájs ja tjáládagájs. Ij lim heva.

Gahpergoarro hållagådij: – Gallát dán máno biejvve le uddni? jäskádij Lisás. Gehtjaj muoden kloahkkasis, sjavnnjelij duolla dálla ja bielje guorraj biejaj.

Lisá ussjolij ja bigodij: – Nälját.

- Guokta biejve boasstot! sjuohkedij Gahpergoarro. Tjuottjodiv ban vuodja ij kloahko sisjutjav dåjmada! Guobbulij Hubigis Njoammelij.
- *Buoremus* vuodja lij ham, vásstedij Hubigis Njoammel.
- Lej galla, ájnat muhtem lájbbesmåle li vuojnnet dasi sábrram, luojoj Gahpergoarro. Ittji galga jångåjn vuojddat.

Hubigis Njoammel klåhkav doahppij davva urmagin guovla. Buonjodij de káfanis ja vaden gehtjadij. Ittijij gájt iehtjádav huomaha sárnnot ájnát åvdep moalggemusáv:

– Dádjada ham *buoremus* vuodja lij.

Lisá oalges badjel njunjágit várddahij. – Suohdas kloahkka! Subtsas máno biejvev, ájnát ij tsuvke gallen le!

- Manen gis luluj tsuvkket? imájdaláj Gahpergoarro. Tsuvkká gus ietjat kloahkka gudi jahke le dálla?
- Diedon ij, dán jagen le ham agev, Lisá vásstedij.
- Jur navti le *ietjam* aj, javlaj Gahpergoarro.

Lisá hämssárastij. Ittijij dádjada Gahpergoarrov, vájku tjielggasit sámástij. – Iv ållu duolla dádjada, nav tjábbát gó máhettelis tjielggij.

– Nagersjnjierrá nähkåstij vaden, javlaj Gahpergoarro ja káfav sjnjárralastij dan siegñaj.

Nagersjnjierrá oajvev labádij ja tjalmijt rabák guorrasij: – Diedon, jur navti, iesj jur davva lidjiv javlatjit.

- Le gus vásstádusáv månnam? gatjádij Gahpergoarro Lisás.
- Iv, iv ga desti visjá, Lisá vásstedij. Mij le vásstádussan?
- Iv åvvånis árvveda, miededij Gahpergoarro.

– Iv ga månnå, tjumbádij Hubigis Njoammel.

Lisá vájbbam sjuohkkij. – Jáhkáv ájgev lulujda iehtjádij gålådit, ienni gå vásstádusá dagi árvvádusájt månnat.

– Jus lulu Ájgev dåbddåt ietjam láhkáj, Gahpergoarro javlaj, de i lulu giehttöt suvva gålådimes.

– Iv dádjada, Lisá gujddij.

– Diedon il! Gahpergoarro målgij oajves vanádattijn. Illa ga goassak Ájgijn rudnam!

– Vájbi iv la, várrogisát Lisá vásstedij. Ájnád diedáv hähttuv ájgev duolmmot lávlodijnám.

– De ban tjielgut! Gahpergoarro sjállerdi. Ij má gierda duolmoduvvat. Jus dåssju rádnastalá sujna, de dagásj ihka mavva klåhkajn. Duola dagu usjudalá avtsen le idedis. Skåvllå álggemin. Dåssju bäggalaste Ájggáj, de kloahkka gållågoahtá. Hähkkat le bielle guovten, gasskabiejjvemuddo!

– Sávav navti luluj, Hubigis Njoammel allasis tsamádij.

– Buorre galla ajtu luluj, Lisá javlaj usjuda. Valla iv ham de lulu nälgomin gasskabiejjvemutto.

– Ihkap álon i lulu. Valla de ham lulu máhttet bielle guovtev anedit náv ålov gå lulu sihtat, oajvvadij Gahpergoarro.

– Navti gus dådnå vieso? Lisá gatjádij.

Håjet Gahpergoarro nádoj. – Iv! Måj ágijn rijddalijma
dijmásj sjnjuvtja. Åvddåla duohta skadjali. Giejgij
bastijnis Hubigis Njoammelij. Vájmoj Rådniga stuor
vuosádusán hähttujiv lávlotjit:

Jilá, jilá, skoaddetsitsásj!

Imájdaláv guhti visjásj!

– Soajtá gus lávllagav buktet?

– Gullam lav dan lágátjav, vásstedij Lisá.

– Joarkká, diedá, Gahpergoarro vaden lávllogådij:

Baddjen ednama bajelt girddá.

Dagu káffagiebnne ihtá.

Jilá, jilá–

Nagersjnjierrá gis vuohpalij, nahkárin lávllogådij: – *Jilá, jilá, jilá, jilá* nåv ålov, vaj iehtjáda suvva tjábrristin vaj hiejtij.

– Jurra de ållijiv vuostasj oasev, subtsastij Gahpergoarro, gå Rådnik tjuorvvij *gåddemin le Ájgev! Jallit sujsta oajvev!*

– Dájsoga! Lisá sárnoj.

Gahpergoarro vaden håjet subtsastij: – Ja dan mañjela ij jegada ádnomasájdam! Agev le gudán dállea.

Sluogas ájádus Lisá oajven badjánij. – Danen gus gákka káffim-gálvojt la bavddáj láhtjám?

– Danen, sjuhkedij Gahpergoarro. Agev le káffamuddo. Ep ga háhppida lihtijt bassat muttoj gaskan.

– Danen gus de bievdev jállåbihtit? Lisáj lij dal sivva jierijdime.

– Na jur. Gálvojt adnep ja duobbánip, tjielggij Gahpergoarro.

– Valla gå lihpit bievdev birra mannam, majt de? Lisá jäskádij.

– Giehttogåhtup dal ienni iehtjádav, gávasta tjumbádij Hubigis Njoammel. Vájbav dal dási. Mielastim näjttso subttsánus.

– Luodjomláhkáj iv subttsasav huomaha, oajvvadusá diehti hielkedam Lisá javlaj.

– De Nagersjnjierrá subtsánus! goappátjagá Gahpergoarro ja Hubigis Njoammel tjuorvvistijga. Smaredu då, Nagersjnjierrá! tjábrrijga Nagersjnjerás goappátjijt bielijt avta bále.

Suojmma Nagersjnjierrá tjalmijt tsakkaj. – Iv lim oademin, sädot javlaj. Gulliv juohkka ájnna hållam bágojdihtte.

– Subtsána lik! gáhtjoj Hubigis Njoammel.

– Subtsána! ánodij Lisá.

– Fávdda gis, duoddij Gahpergoarro. Ietján nåhkåsta åvddåla háhppida állit.

– Akti ájgenis gálmå oappá viessun, Nagersjnjierrá gáhtjot subtsánij. Namman lidjin Buohttá, Máddjá, ja Siggá. Rudne bådnen årrun.

– Massta viessun? gatjádij Lisá. Agev sidáj diehtet bårrusijs ja juhkusijs.

– Gásses, bigodij Nagersjnjierrá.

– Ettjin galla, Lisá tjábbát huomajahtij. Skihppát gåjt de lulun.

– Skihpin de, javlaj Nagersjnjierrá. Ajtu skihpin.

Lisá gähettjalij ájádallat dakkár imálasj iellemav, ájnáthiemssij ilá de gatjádij: – Manen gis viessu rudne bådnen?

- Jugesta hájn vil káfatjav, Hubigis Njoammel alvot fálaj.
- Iv la åvvånis jugestam, Lisá moasken vásstedij. Iv de máhte hájn vil jugestit.
- Javla ienni i máhte *binnebuv* jugestit, javlaj Gahpergoarro. Álkket ham *ienebuv* jugesta jus illa hájn majdik jugestam.
- Aktak ittjij sidá duv mielav gullat, snarralij Lisá.
- Guhtimusj dal moaskedahttá? gatjádij vuojttes Gahpergoarro.

Lisá ittjij vásstedit buvte. Dajnas de káfav ja gáhkov anjádij, ja Nagersjnjerás vaden gatjádastij: – Manen rudne bådnen viesoja?

Nagersjnjierrá siváv gávnadij. – Gásseruddne lij ham dahta.

– Dakkára e gávnuu! Lisá vaden bälkkáj, valla Gahpergoarro Hubigis Njoammelijn sjávodahtijga. Sj! Sj! Nagersjnjierrá gujddij: – Jus i buvte ulmutjahttet, de ålli farra iesj subtsasav.

- Ale, joarkku dal lik iesj! Lisá vájnnodij. Häjtáv tjumbádimes. Duostav tjuottjodit márjju *akta* gávnnu.
- Ajtu akta! Nagersjnjierrá asjmen guorrasi. Huoman lij joarkkemmielan. Oabbá gálmås de oahppamin lidjin viettjáldittjat–
- Mavva viettjáldittjat? Lisá gatjádij jáhtov vajálduhte.
- Gássev, Nagersjnjierrá vásstedij váni ájádalák.
- Hálijdav rájnna guvsev, sehkanij Gahpergoarro. Duobbánup avtav sajev duon guovlluj.
- Håladijnes duobbánij, ja Nagersjnjierrá tjuovvolij. Hubigis Njoammel tjåhkcidij Nagersjnjerá sadjáj ja Lisá gis Hubigis Njoammela sadjáj. Dåssju Gahpergoarruj lij ávkken. Lisáj lij vuojnunagi nievrep äskátjis, gå Njoammel lij jur mielkev loapptám ja fádisis sjnjårram.
- Lisá lij dán bále årotjit Nagersjnjeráv suhttadik, danen várrogisát hålaj. – Iv de dádjada. Massta gássev viettjáldin?
- Gahpergoarro buojkodij: – Tjátjev gåjt tjáhtjerudnes viettjálda, de lulu viettjáldit adjáj gássev gásserudnes. I gus, skáhpe?
- Valla oappá ham rudnen *årrun*, Lisá mujttádahtij Nagersjnjeráv, vieledik manjemus diedov.

– Diedon årrun, Nagersjnjierrá giehtoj. Na rudnen.

Liságusj nav hämssárastij vaj bájaj Nagersjnjeráv hárruk joarkket.

– Oahppamin lidjin viettjáldittjat, giehtoj Nagersjnjierrá, gávasta ja tjalmijt ruvvij. Nagerduvvamin lij. Viettjáldin gis duovva dávva. Gájkav m:ajn álggev.

– Manen jur m:ajn? gatjádij Lisá.

– Manen ij? gatjádij Hubigis Njoammel.

Lisá sjávvunij.

Nagersjnjierrá lij tjalmijt tsápptsim, nåhkåstisj má de.

Ájnat Gahpergoarro tjábrrij, de ritjáda smaredij ja subttsánij vaden.

– M:ajn álggev, dagu mujtojt, mónov, ja moattev. Javlli ham moaddása li moattes. Vuojnijda gus goassak soabmásav moattev viettjáldime?

– Dálla gus de mujsta jäsko, hämssánam Lisá målgij. Iv jáhke–

– De ale sáhkadatjá, javlaj Gahpergoarro.

Lisá gallánij dákkár nierbagis dâjmajs. Tjuodtjánij vastalusjá ja ierijt vádtsáj. Nagersjnjierrá dalága nåhkåstij, ja guovtes gis jurra de ielvijga vuolggám Lisáv. Lisá galla gehtjastij manus akti–guokti, hálvva doajvo

máhtsatjit gåhttju. Mañemusát slienjadattijن lijga tsåggåmin Nagersjnjeráv káffagäbnnáj.

– Alluv goassak dåhklu máhttsu! Lisá moalgedij miehtsev gieverdattijn. Tjuorbemus muv guossidam káfastallam!

Moalgedijnes ájtsaj muoran lij uksa. – Miellagiddis! usjudij. Valla gákka le imálasj uddni. Tjáñav vájk davva gis. Ja navtik tjáñaj.

Vaden lij Lisá duon stuor lanján. Bävdásj lij suv bálldalin.
– Tjiehpebuttjat dal rijbatjav, allasis javlaj doahppidijn
gålljetjoavddagattjav gárdátja uvsav rabátjít. De
nibrudatjáj sålbestis råkkåstam guopparbähkátjav. Gieda
mahten valkadij unna boadáldagátjav. Vijmak lij dal
tjáppa gárdátjin. Moattebájnugis giedjegij siegen,
guojkatjij gaskan.

Gávtsát lågos

Rådniga roahttosjalljo

Alla ruvssomuorra lij gárde álgon. Ruvso giedjegahttemin lidjin bedjada, ájnat gálmmå bargge duojken dajt bánnin ruoppsadin. Lisá mielas lij galla dáhta gámbal, lahkanij de gehtjadalátjtij sijáv. Guoranisá guláj soames tjuorvvij:
– Gáhttiju då, Vihtta! Ale nav bájnov lisjkoda!

– Iv lulu máhttám lisjkodik árrot, Vihtta njisáj. Giehtja garñjelam nårddåljj.

Giehtja bajás gehtjastij, bielke. – Jur nav, Vihtta! Agev iehtjádijt gájgoda!

– Allu då iesj hållu! bielkij Vihtta. Gulliv Rådnigav iektu gujddimin dådnå dåssju ánssida oajvát biesstet!

– Manen? vuostatjin hållam gatjádij.

– Ij ban dunji guoska, Guokta! tjuorvvij Giehtja.

– Guoská ban! bälöstij Vihtta. Giehtotjav de vil manen. Na gå gievkanij buvtij giedjekruohstsajt lehkaj sajen.

Giehtja sáttájnис dåsskåljj ilmev ja álgij: – Gájkka mättojs-, gå tjalmmes hähkkat Lisáv ájtsaj tjuottjo sijáv várddaha. Hähkkat guggnidij. Duo guovtes aj ielvijga Lisáv, ja guggnidijga.

– Lulujda gus subtsastit, Lisá ánoj tjáppebuttjat, manen bájnnebihtit ruvsojt?

Vihutta ja Giehtja lijga sjávot, guobbulijga Guovtev.
Guokta vuollevis gielajn tjielggigådij: – Gulá nejsusj,
dánna luluj sjaddat ruoppis ruvssomuorra. Valla midja
boasstot sáddjijma bedjadav. Jus de Rådnik luluj ielvvet,
de divna gálmås ájvijdimme lulujma biesstet, buojkká
ham. De nav snivva gå máhettelis barggap åvddåla
ilmmus–

Vihutta lij balon váksjum gárdev, dálla huvkedij: – Rådnik!
Rådnik! ja bargge gálmås viellidasstelin muodo ednamij.
Lisá guláj lávkijt, ja vájmmelit járgijdij vuojnátjit
Rådnigav.

Vuostak båhtin lågev doarroålmmå sluppojgum.
Gárddebarggij muoduga; nieljetjiegaga ja duolbbada,
gieda ja juolge guhtik tjiegan. Sijá manjela lågev
gånågissebrulattja, gujttegiergijgum hiervviduvvam
guoktálakkoj gárggahin dagu doarroålmmå. Sijá manjela
gis gånågisá ja rådniga máná, låges lidjin daha aj. Unna
fávrugattja giehtalakkoj båhtin tjälo, gákka vájmojgum
hiervviduvvam. Dajt tjuovvun guosse, ienemusát ietjá
gånågisá ja rådniga. Sijá siegen Lisá ájtsaj Bieddjis
Njoammelav. Hålaj spájtta ja mårjudaláj juohkkahattjaj.
Ielvek lij Lisátjav. De bådij Vájmoj Dievnár, Gånågisá

råvnåv guotte gábbmis alek vuodutjin. Mañemusát stuorra gárggán bådijga Vájmoj Gånågis ja Rådnik.

Lisá sulladaláj jus dal luluj viellidasstet muodo ednamij barggij láhkáj, valla ittij ga mujte dakkir njuolgadus lij gárggájda.

– Manen gis luluj åvvánis gárges, jus gähettje viellidi muodojdisesa vaj e davva vuojne? Lisá ussjolij. Dajnas vuordij tjuottjo.

Gárggá boadedijn Lisá vuosstij de ganugij ja vehka sunji guovlaj. Rådnik mihát sárnoj: – Guhtimusj le de dáhta? gatjádij Vájmoj dievnáris, ájnat sådnå dåssju måjudij.

– Huohppelasj! bielkij Vájmoj Rådnik oajves sjavnnjela.

Lisáj járgijdij. Rådnik gatjádij: – Gåktu le nammat, mánná?

– Nammam le Lisá, Allagam, Lisá diededij viehka tjábbát. Huoman allasis duoddistij: – Kårtå li ham daha, iv gâjt dajs balá!

– Gudi gis li dáha? gatjádij Rådnik giejge gálmåmåsij vellahime ruvssomuora birra. Hárddosa lidjin vuojn iehtjádij lágátja, ja muodo vuolus de ittij Rådnik árvveda jus lidjin bargge, doarroålmåj, gånågissebrulattja, jali gálmås ietjas mánájs.

– Gåktus gis månnå diedáv? Lisá gatjádij, alvaduvvam, gå lij nav buossje. Ij ham munji guoska.

Rådnik ruoppsadin moarádij, guobbulij Lisáv dagu urudis ja rihtjogådij: – Jallit oajvev! Jallit–

– Huohppelasjvuhta! Lisá jieddnát sárnoj. Rådnik gieladuváj.

Gånågis giedas biejaj Rådniga oalggáj ja suvva jiermodij:

– Usjudalá lik, gieres. Dáhta gåjt le dåssju mánásj!

Rådnik suhton moattoj Dievnárij: – Måttsåsta duojt!

Dievnár várrogisát barggijt járgudaláj juolgijnis.

– Badjánihtit! Rådnik sjudijdij. Bargge gålmås tjiellijin juolgijdisesa. Guggnjidahtjin Gånågissaj, Rådnigij, mánájda, ja gákka iehtjádijda.

– Hiejttit! sjägoj Rådnik. Biedalav dijá diehti. Gehtjastij ruvssomuorav moaledattijen: – Majt dal hájn lihpit dánna dullum?

Guokta vuollegattjat buolvvedij: – Allagam, ávvusa gåjt, gähttjalijma má–

– Vuojnáv! Rådnik ruodjalij. Guoradallam lij ruvsojt Guovte buojkodattijen. Jallit åjvijdisá! Gárges járkij, gålmås doarroålmmájs báhtsin vuorbedis guhtik barggev oajtátjit. Bargge tjiehkádin Lisá lusi.

- E dijás åjvijt jalá! Lisá jaskadij biejadijnes sijáv edna giedjekgárddáj. Doarroålmmå gálmås åhtsin ånigattjav, de vaden máhtsin guojmijda.
- Jalájda gus åjvijdisá? tjuorvvij Rådnik.
- Oajvedime li dal, Allagam! doarroålmmå tjuorvvistin.
- Buorre! Buvtá gus roahov skáradit? Rådnik gatjádij.
- Doarroålmmå sjávvunin Lisáv gehtja, Rådnik lij sujsta gatjádam.
- Buvtáv! tjuorvvistij Lisá.
- Båhtu ban! mierredij Rådnik, ja navti Lisá gárggáj sebraj. Imájdaláj majt dal.
- Tjáppa– tjáppa dálkke uddni! várrogis gielasj guoranis tsuvkkelij. Lisá guorralakkoj vátsij Bieddjis Njoammelijen. Bieddjis Njoammel muoden gehtjaj Lisá muodojt.
- Le galla, javlaj Lisá. Gånnås Fruvvá?
- Sjávot! Sjávot! Njoammel várrodij. Oalges badjel guovlastij håladijnes, ja vanádij njálmes Lisá bielje vuosstij. Tsabmalij: – Jábmumduobmov le oadtidum.
- Manen? gatjádij Lisá.
- Tsuvkki gus suddo!? Njoammel guládij.

– Ittjiv, ij la mielastim sudden. Tsuvkkiv manen? Lisá vásstedij.

– Spähkkalij Rådnigis bieljijt, Njoammel giehttogådij. Lisá nåskedij. Sjávvuna lik! Njoammel balos tsamádij. Rådnik má gulásj! Fruvvá vuojn maŋŋunij, ja Rådnik gáhtjoj–

– Mannut saijjdiseda! Rådnik sjierggij. Almatja hádjánin irda man guovlluj, guojmme guojmesa nårdå ja njuvde. Gávnnin gájt guhtik sajev, ja de skáradahahtjin.

Lisá ij lim goassak ávddåla dákkár oavdos skáradimsjaljov vuojnnám. Tjåro ja loame lidjin. Roahhton viesso tjile, soabben gis gása. Doarroålmmå sådjin tjadá dahkan roahtojda. Lisáj lij gássjelamos gásav njuolggit. Nagáj rubmahav tsåggåt giedas vuolláj ja juolgijt vuolus gahtsahahttet. Mavvas álu, gå Lisá lij låttes niskev njuolggim ja skárastittjat lij, de lådde ietjas bådnjålil ja guovlaj Lisá muodojt nav suohtasit vaj Lisá tjajmmagådij. Gå vaden lij niskev njuolggim ja oajvve lij vuollen, de tjille lij luorkijdam ja ierijt biehkegoahtám. Duodden vil agev bårre jali gállo gágggu lij tjilev rájatjít. Sådjåm doarroålmmå adjáj agev tjuodtjánin ietjá sadjáj manátjít. Lisá árvvedij gássjelis skáradibme lij dáhta.

Skáradiddje váni vuorodik skáradin. Rijddalin ja tjilijt ribádallin. Ruvvaláhkáj Rådnik moarádij. Gampardij duosi–dási sjägo: – Jallit oajvev!

Lisá muodanij, vágku ij lim Rådnigijn hájn rijddalam.

Diedij ihka goassa soajttá adjáj sunji mårrulit.

– De majt munji dahki? usjudij. Ilá mielastuvvam li ham
åjavijt jalátjit, imáj åvvánis avtan le vilá häggä ájmon!

Guoradaláj gåggú luluj sjnjuvgedit, ja jus luluj nahkat
ielvedahtá báhtarit. Dalloj de goammbalav ilmen ájtsaj.
Imájdaláj mij lij, valla de buojkkáj davva mådjen. Allasis
javlaj: – Nirvugáhtto. Edesik rudnamguojmme le dal
mujna.

– Maktas vieso? Gáhtto gatjádij vallak hålatjít lij nuoges
njálmme.

Tjalmijis idedijen Lisá nivkedij: – Ij lijssi majdik tsuvkket
åvddåla bielljes ilmmusi, esski akta ihtus vuostatjin.
Manjep båttåtjin gáhtto ållles oajvve idij. Lisá lättev luojtij
ja skáradimes subttsánij. Ávvusij soames visjáj guldalit.
Gáhtto mielas nuohkásav vuojnnuj, ittjij gájt enabuv ide.

– Mielastim e gájt duolla skárada, Lisá luojoj. Sälldát
rädsti, iv ietjam gulá hållamin. Älla ga sierra
njuolgadusá, ja jus lulun, de e gájt dajt jegada. I ga
dádjada, gáktu gákka viessoga hiemssiji! Dagu vuojná de
boahtte tjadádahkam labut sjaljo då gietjen– ja de luluv
Rådnigis iesski skárastam tjilev, ájnat dahta báhtarij
muuva vuojnedijnes!

- Mat mielas la Rådnigij? Gáhtto gatjádij vuollegis
gielajn.
- Iv gájt åvvánis buorremielak, bigodij Lisá. Sådnå le nav
sälldát–, ielvij Rådnik boaktjolin gulldalij, –tjiehppe,
jáhkket vuojttá, jurra de visjáv hájn skárastit.

Rådnik mårådij skuvádijnes.

- Gejna runá? gatjádij Gårnågis Lisá lusi boade. Gáhtto
oajvev báddnum gehtjaj.
- Dála guojmmám. Nirvugáhtto. Oahpásmmahtitjav
dunnuv nubbe nubbáj, Lisá giehtoj.

Gårnågis Nirvugáhttov árvustaláj: – Iv tjábbaha. Bájav gájt
duvva huoman giedam tjulestittjat.

- Iv sidá, Nirvugáhtto diededij.
- Allu då nav vuornnu, Gårnågis várrodij. Allu gis muvva
dan láhkáj gähettju! Lisá slajmaj Gårnågisá håladijn.
- Gáhtto Gårnågisáv gähettjus, Lisá tsuojggij. Låhkåm lav
girjes, vájku iv mujte mat girjes.
- Gádodit ban hättup, Gårnågis mierredij. Gåhtjoj
Rådnigav ietjas lusi. Gärrásam! Doajvov gájdada dáv
gáhttov!

Rådnik diedij dåssju avtav vuogev såbadittjat rijdojt, ihka vil unne jali stuorre: – Jallit oajvev! gåhtjoj váni guoradalák.

– lesj viettjav oajttev, Gånågis gáhtjadij ierijt.

Lisá gájt de máhtsaj gehtjatjit, makta skárastin gulládijnes mälggadin sjähkko Rådnigav. Duobbmim lij gálmåsav jámátjit, gá vuorosa lidjin massám. Ittij dudá ávvánis, skáradibme tjáddjjij ja Lisá gis ittjjij goassak diede jus luluj suv vuorro jali ij. De áhtsågådij tjilev.

Tjille fággádij ietjá tjilijn, ja Lisáj hiebaj avtav nuppijn skárastit. Mavvas gássas gáhtum dåhåppen. Lisá ájtsaj iehpedájon muora birra háládaláj.

Gá gásav lij viedtjalam, de ejga tjile desti fággáda, ájnat gáhtum farra lijga.

– Muv villáj ham le avtajt, Lisá ussjolij. Gájkka tjadádagá dát bieles li vuolggám. Giedas vuolláj gásav tsåkkåj vaj ij vaden lulu báhtarit. De gis máhtsaj guojmijnis runátjit.

Alavaduváj Nirvugáhtto lusi máhtsadjn. Almasjfuovva davva birástahtij. Gånågis, Rådnik ja oajtte rijddalin. Bálldabårruj dublledin iehtjádij årodiin sjávot muoden.

Lisá boadedijn de sunji hållagåhtin divna gálmås, suvva ham de gájbbedin rijdov såbadittjat. Bálldabårruj hoalmmedin, de gássjel lij javllamusájdisá dádjadir.

Oajtte tjuottjodij oajvve ij la jaládahtte, jus ij la rumáj massta jallat. Ij lim goassak dakkárv vierttim dahkat, ja ij lim ga gudik goassak dahkagoadátjít.

Gånågis gis tjiddij irda makkár åjavagis oajvve le jaládahtte. Oajtte ittij galga slimbardit.

Rådnik gis tjiddij, jus ettjin majdik dajna dagá, de divna luluj oajtedit. Manjemuus diedo diehti slåhttå nav muodanij.

Lisá ittij buvte tsuvkkemav, ájná: – Fruvvá davva äjggu. Gatjáduhtut sujsta.

– Giddijma suvva, Rådnik tsuojggij oajttáj. Buktu så de diehki. Oajtte sâdde njuolgga manáj.

Nirvugáhtto oajvve gáhtogådij vallak oajtte vuolgij, ja gå Fruvvájn lij máhttsam de lij juo háhppidam gáhtot. Gånågis oajttijn åhttsåjga vuolus bajás, iehtjáda gis skárastittjat máhttsin.

Avtsát lågos

Dahkogalbaga subtsas

– I ban árvveda, makta ávvusav duvva vuojnedijnám,
gärrásam! Fruvvá själlerdij Lisáv giedas doahppidijin.
Guovtu vádtságja.

Fruvvá Lisáv ávvudij buorre mielajnis. Lisá ussjolij márjju
pihper asjmadij gievkanines: – Gå iesj lav Fruvvá, allasis
javlaj iehpedoajvon, de pihppárijt gievkanistám boarkov.
Ráse dagi galla gierddá jupptsit. Márjju pihppára diehti
diehti le nåv buortto. Lisá lij ådå njuolgadusáv gávnadam
ja dasi dudáj. – De ham eddik moasket, ja skáhpe bihtjut,
ja såhkår ja ietjá hálmuk mánájt oadjot. Doajvov galla
ulmutja diehti, vaj e lulu nav hádnása.

Dáj muttoj lij Fruvváv vajálduhttám. Alavaduváj de
guládijn Fruvvá gielav ietjas bielje lahka: – Ájádalá
juojddá, näjttso, danen vajálduhtá sáhkadimes. Iv hájn
diede dan ulmusjvuogev, ájnat mujtátjav ruvvaláhkáj.

– Soajttá älla ulmusjvuoge, Lisá oajvvadij.

– Håv, mánásj! Fruvvá javlaj. Juohkkahattjan le
ulmusjvuohke, jus lulu åhtsåt. Lisá lagábuttjaj njuvdij
håladijnes.

Lisá galla ij lim miellusit nav Fruvvá lahka. Vuostak gájt de Fruvvá lij viehka vasste. Duodden álij gájbev vuojnjadittjat jur Lisá oalgen. Sjnjugtjek gájbbe. Lisá ittij galga bahá árrrot, de gierdaj, ármi nagáj.

– Skáradup buorebut dálla, Lisá javlaj ságastallamav ällädittjat.

– Skáradup, guorrasij Fruvvá. – Dan ulmusjvuohke gis le ... gieresvuohta! Gieresvuohta ájmuma dâjmat!

Lisá tsamádastij: – letjes akti ájgenis subtsastij ájmmuma doajmmá juohkkahattja oatsodattijn ietjas ádajt.

– Årrus navti! Sisadno aktisasj, Fruvvá tjielggij basstelis gájbátjav nárdådijin Lisá oalggáj. Dan ulmusjvuohke gis le: Oatsoda dåbdov de jiena ietjasa oatsodi.

Lisá ussjolij: – Galla gájt de miellusit gávnat ulmusjvuogijt!

– Duostav tjuottjodit imájdalá, manen lav giedam álemasát biejak, Fruvvá moalgedij. Na gásat guoktlattav. Gähhtjalav gus biedjat?

– Soajttá gáskestit, Lisá várrodij. Ittijj ávvánis balá Fruvvá gähhtjalimes.

– Állu duohtha, Fruvvá guorrasij. – Goappátjagá gása ja senáhppa libá garrasa. Ulmusjvuohkeska le: Muodugasj dålge avta låddåj dabrijdi.

- Ájnat senáhppa ij la lâdde, Lisá mujittádahtij.
- Agev duohta, Fruvvá vaden guorrasij. Tjielggasit galla sáhkada!
- Mujtet dal dahta le giergge, Lisá subtsastij.
- Diedon, Fruvvá javlaj. Gárves lij guorrasittjat Lisá juohkka moalgedibmáj. Dáppen le stuorra senáhppa-råkkådahka lahkusin. Ulmusjyuohkes le: Madi enap le munji, dadi binnep le dunji.
Lisá tjuorvvij mañemus diedov gulák: – De ham de diedáv! Ruonos le. Ij la vån muoduk, ájnat huoman le ruonos.
- Guorrasav dal dunji, Fruvvá javlaj. Ulmusjyuohkes le de: Åro, manen vuojnnet lulu årrot. Jali jus álkkebuttjat luluv tjielggit: Allu då goassak jáhkku dådnå illa ietjes, gâ manen iehtjádijda luluj vuojnnut dådnå lidji jali lulu årrum, mij ij lim ietjá gå dahta, manen lulu årrum, luluj vuojnum ietjálágátjin sidjij.
- Buorebuttjat luluv dádjadam, jus lulu tjállám. Iv nivá gulldalit håladijnát, Lisá tjábbát vásstedij.
- Dahta dal ham ij lim mige buohtastuvvam máhettelis moalgedimijdam, Fruvvá dudálattjan vásstedij.
- Allu då lik ietjat vájvedu dassta guhkebun javlatjit, Lisá bádtjij.

Fruvvá vásstedij: – Allu då lik iesj vájvijs giehttu! Muv dálátjij moalgedam javllusa li vattáldahkan dunji.

– Hálbes vattáldahka galla! Ávvudav e dakkár vattáldagájt vatte! Lisá ussjolij, ájnat ittjij gåjt majdik moalgeda.

– Usjudallamin gus vaden? Fruvvá gatjádij. Basstelis gájbátjav hájn vil tjavgábut nårdåstij Lisá oalggáj.

– Bálliv usjudit, muodanasste Lisá snarralij.

Fruvvá vuosteldij: – Jur dagu svijne bállihi háledit. Ulm– Lisá alvaduváj Fruvvá gieladuvádijn, tjabu buoremus bágos javladijnes. Lisá giehtaj njámmum giehta skielbestatjáj. Lisá bajás guovladij. Danna gis lij Rådnik åvdånska, gieda tjuollot ja busken snirvvomin dagu átjek.

– Tjáppa biejvve, Allagam! Fruvvá álgij delagis giellaj.

– Várrodav ban duvva, Rådnik ednamav duolmoj. Juogu dådnå iesj jali oajvvát gáhtu, ja gáhtu vil tijmadisbielen! Mierredu goappáv!

– Joarkkup skáradimev, Rådnik Lisáv alodij. Lisá lij ilá ballám bágutjav bigodittjat, valla suojmma lávkoj ruoptus skáradimsjalljuj.

letjá guosse ávkástallin Rådniga gáhtomis, ja irkkán vuojñadallin. Huoman, vallak máhttse Rådnigav ájttsin, de gájt rahtjin skárastittjat. Rådnik sjebmalij, jus unnin ga mañjunassti de hekkaduvátji.

Skáradijnesa de Rådnik ij lim iehtjádíjum rijddalik jali ga tjuorvok: Jalli oajvev! Jallit dal oajvev! Doarroålmå giddijin suv duobbmim ulmutjijt. Diedon de hähttujin bivtjudimes hiejttet, vaj lahkke tijma nalluj ällim desti tjadádagá. Divna skáradiddje ájnat Gânágis, Rådnik, ja Lisá lidjin giddagisán jábmemduobmo diehti.

Rådnik de ållij skáradimestis. Dahppaluvvamin de Lisás gatjádij: – Le gus Dakhogalbagav vuojnnám?

- Iv. Iv ga állis diede, mij le Dakhogalbak, Lisá nádoj.
- Davva ham Dakhogalbakjupptsan jupptsiji, Rådnik tjielggij.
- Iv la vuojnnám jali ga gullam dakkárijs, Lisá miededij.
- Tjuovvola, de subttsánus, Rådnik gáhtjoj.

Aktan vátsedijn Lisá gulláj Gânágisáv tsamádime fuovvasis: – Måtjerdip dijáv gájkav.

- Buorre ham dahta! Lisá sjávot javlastij. Vádjadam lij moadda oajttema.

Lamsedijga ruvvaláhkáj Stuorlätte lusi. Jus i diede, de Stuorlådde le ihkeven stuorre ja ihkeven gievrra, ja årru mälggadin alla tjåhkån.

Rådnik davva de gåhtjoj: – Lájkár, badjánu då joavddemis! Suvde nuorra näjtsov Dakhkogalbaga lusi lämkastalátjit. Iesj máhttsat vierttiv oajttemijdasim. Valkadij ierijt ja Lisáv guodij guovtu Stuorlåttij. Lisá hálvva oajok lij urudissaj, valla mielastis lij adjáj avta jasska dan lunna årotjit gå hähkkaradugis Rådniga siegen. Vuorjedij.

Stuorlådde tjuvvidij ja tjalmijdis ruvvij. Gehtjaj vuojnnumahtásij gáhtto Rådnigav ja tjajmastij: – Suohtas!

– Mij suohtasijt? Lisá gatjádij.

– Na dåhta, Stuorlådde javlaj. Sunji le suohtas. Diedá, e ham goassak avtak oajte. Båhtu då!

– Juohkkahasj javllá *båhtu då* dáppen, Lisá usjudij suojmma lávko låtte fáron. Ettjin muvva nuovti–návti gáhtjuda ávdebut. Ettjin gudik goassak!

Ejga la mälggadav vuovnnum åvddåla Dakhkogalbagav dabbmahijga. Håjen guvnnjahij gállorabdan. Lisá guláj sjuohkedime, dagu vájmos luluj tsuovkkanit. Edna suttalusjáj.

– Majt hådjån? gatjádij Stuorlåttes.

Lådde vásstedij vargga dagu árabut: – Sunji le suohtas.
Diedá ham, ij majdik vádjada. Båhtu då!

Manájga Dahkogalbaga lusi. Dahkogalbak gehtjadij
sunnuv ganjáltjalmijgum majdik hålak.

– Dát nuorra näjttso, Stuorlådde sárnoj, sihtá subtsasat
gulldalit.

– Subtsánittjav, tjåhkåhihtte guoranim váni hålak,
desik lav ållim, Dahkogalbak javlaj guoros giellaj.

Tjåhkkidijga, divna gålmås lidjin váni hålak. Lisá ussjolij: –
Gåktus gis goassak luluj ållit, jus ij goassak lulu álgget.
Vuordij huoman gierddisin.

– Akti ájgenim, Dahkogalbak vijmak edna sjuohkeda
giehttogådij, oalle galbak lidjiv.

Bágojda lij guhka båddå. Dåssju Stuorlådde gágádasstelij
hjkrrh, ja Dahkogalbak hagnadij. Lisá vargga tjuodtjánij
rädno subtsasis gjjtátjít, ájnat subtsasa járkas
gidoduváj ja sjávot nállåhij.

Vijmak gåjt galbak vaden subtsánij. Senastam, juska
hagnadastij duolla-dálla: – Unnagattjan manájma
skåvllåj nuoren. Boares galbak åhpadij, suvva nabdijma
Åbbågalbagin–

- Manen nabdijda Åbbågalbagin, jus ij lim åbbå gätten?
Lisá imájdaláj.
 - Åhpadij mijáv, de nabdijma Åbbågalbagin,
Dahkogalbak asjmen tjielggij. Ajtu la dådnå ahkedis
ulmusj!
 - Hehpanit galga dakkár tjuorbes gatjálvisás, duoddistij
Stuorlådde. Sjávot tjåhkåhijga Liságuttjav guobbula.
Lisá guláj gárves lij ednamij vuojotjtj.
- Vijmak Stuorlådde Dahkogalbagav alodij: – De ham de boares áddjá låmkada! Ale lik ålles biejvev buskeda!
- Galbak subttsánij vaden dáj bágoj diehti: – Nuoren skåvllåj manájma, márjju i jáhke–
- Ittjiv goassak tjuottjoda jáhkek lav! Lisá tjumbádij.
 - Tjuottjodi ban, tjiddij Dahkogalbak.
 - Várriju njuoktjamat! duoddij Stuorlådde åvddåla Lisá háhppidij sáhkadahtjat. Dahkogalbak jårkij.
 - Buoremus åhpadus lij miján. Skåvlån lijma färtta biejve–
 - Iesj lav adjáj fertbäjvvásasj skåvlån lähkám, Lisá diededij. Ale lik nav bivtjudalá.
 - Duoddeábnnasijgum gus? juolodis Dahkogalbak guládij.

- Ajtu. Åhpajma oarjjelsáme ja tsoabbmitjit.
 - Basátjit gus aj? gatjádij Dahkogalbak.
 - Ejma galla! moaskedam Lisá nádoj.
 - Ij lim ham de gullat buorre skåvllå, iehtjama skåvlân lij dahta skánjgogietjen. Oarjjelsáme, tsoabbmit, ja hájn de duodden bassat, Dahkogalbak goarssudij.
 - Ittji gájt ávkeda davva nuore bådnen viesodijnát, Lisá huomahahtij.
 - Ittjiv rásski, Dahkogalbak sjuohkkij. Dåssju dábálasj ábnnasijt låhkiv.
 - Maha ábnnasa daha lidjin? Lisá guládij.
 - Viesstet ja gissjvurit, diedon álgon, Dahkogalbak giehtoj. De gis låhkoåhpa niellja suorge: duoppsit, binjustit, vastedit, ja juorrulit.
 - Iv la galla goassak gullam vastedimes, Lisá miededij. Mij le?
- Alvaduvvam Stuorlådde gattsajdis suorodij: – Illa gus goassak vastedimes gullam?! tjuorvvij. Diedá gájt tjábbodimes?
- Diedáv, Lisá duodastij. Tjábbodattij – dagá – juojddá – tjábben.

Stuorlådde buojkodij: – Na de ham. Jus de i diede vastedimes, de la biessegáma.

Lisáv ij lim gullat mielos hájn vil dassta jäskotjít.

Dahkogalbagij farra járgijdij gatjáda: – Mavva ietján oahppi?

– Goammbalijs gåjt, Dahkogalbak vásstedij ábnnasijt lågå viddagijnes. Goammbala, dålusj ja dálásj; nuorreduobddága; ja lajsadit– lajsadittjat åhpadij vuoras ålla, akti vahkkuj bådej. Åhpadij mijáv lajsadittjat, vanátjít, ja gurppasijda jámálguvátjít.

– Gåktu lij dahta? Lisá gatjádij.

– Iv iesj máhte buojkodit, ilá gallnam lav. Stuorlådde gis ittijí goassak davva åhpa, Dahkogalbak luojoj.

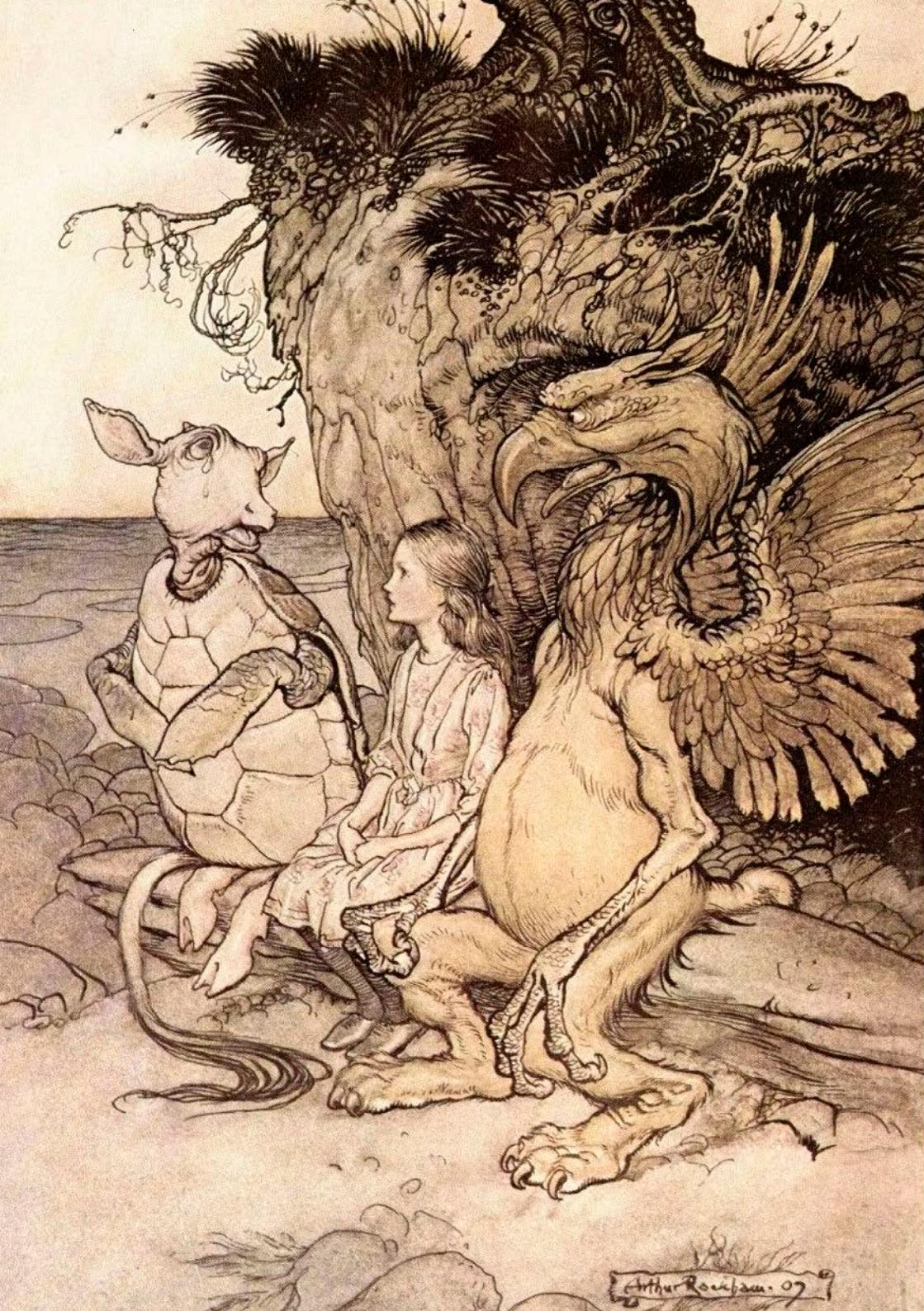
– Ittjiv asta, giehtoj Stuorlådde. Dålusjájge åhpan lidjiv galla. Åhpaddidjen lij vuoras ráppes.

– Iv lim goassak suv lunna, Dahkogalbak sjuohkkij. Javlli åhpadij tjajmatjít ja tjierotjít.

– Åhpadij, åhpadij, duodastij Stuorlådde. Sjuohkkij ja goappátja muodojdiska tjiegajga viddagijdasiska.

– Galla tijma bæjvváj åhpadibmáj gálådijda? Lisá ratjáj ságastallama sisanov målsotjít.

- Lågev tijma vuostasj biejve, Dahkogalbak vásstedij.
Aktse mañep biejve, ja navti unnoj.
 - Gåmbalis vuohke oahppat! Lisá árvustaláj.
 - Danen li åhpadime. Daha ham tijmajt gålådi vaj binnu.
Biejves bæjvváj, Stuorlådde tjielggi.
- Ådå vuohke lij dáhta Lisá mielas. Ussjolij davva
oanegattjav åvddåla vaden moaledastij: –
Lågenanvuostasj biejvve lij ham de skåvllåloahpe?
- Diedon, Dahkogalbak tjårggij.
 - Gåktus gis lågenannuppát biejve rijbajda? Lisá gatjádij.
 - Nuuges åhpadimijs, Stuorlådde mierredij. Subtsasta
dal hájn ståhkusijs.

Arthur Rackham - 07

Lågåt lågos

Hummárdánssa

Dahkogalbak sjuohkedastij, slienjadij tjalmijdis gåbtjå.
Gehtjaj Lisáj ja gähttjalij sáhkadit, giella boaktjánij
snurkas guoktás.

- Jur dagu dákte luluj gámotjáddágij dähppum, giehtoj
Stuorlådde ja sjavnnjelij suvva hárddos spättjo.
Dahkogalbak gielav gávnaj ja ganjálda járkij.
- I dávk soajte vuojga tjátje vuolen årrum.
- Iv la galla.
- Márju ittji goassak hummárijn oahpástuvá.

Lisá sidáj javllat akti muossádastij, ájnat huomahij, gejna
hoalmmedij ja javlaj: – Iv goassak.
- I ham de árvveda man suohtas le hummárdánssa!
- Iv má, mij dánsajt le dakkár? Lisá gatjáj.

Stuorlådde buojkkádij: – Gárggán tjuottjadip
merragádden.
- Guokten gárggán! tjuorvvij Dahkogalbak. Nuorjo,
galbaga, luosa, ja nav vil. Gå svállásnuolgajt le gájdadam
de–

- Ájgev dåssjen gålåda dasi, tjumbádij Stuorlådde.
 - De guokti lávkki–
 - Juohkkahasj guhtik hummárijn guojmmen! Stuorlådde mujttádahtij.
- Dahkogalbak huomahij: – Diedon. Lávkkijit guokti, guovtes ja guovtes–
- Lådnut hummárijt, ja máhttsit ieme láhkáj, ållij Stuorlådde.
- Dahkogalbak jårkij: – Dan maŋŋela luossit–
- Hummárijt! ruodjalij Stuorlådde.
 - Nuorrek nav guhkás, ármi nahkabihtit.
 - Vuodjit manjen! tjuorvvistij Stuorlådde.
 - Tjátjen maŋusåvjij tjiellijit! Dahkogalbak sjamáj.
 - Lådnut vaden hummárijt! ruodjalij Stuorlådde låssis gielajnis.
 - Máhttsit de góddáj. Dale vuostasj oasse, Dahkogalbak ållij gielas masse. Gampardiddje guovtes håjet sjávvunijga vaden soavddahittjat. Lisáv guovljaga.
 - Tjáppa dánssa luluj, Lisá jieppaj.

- Lulu gus dánssat dassta oasátjav? Dahkogalbak gatjádij.
- Sidáv, abe ham! Lisá vásstedij.
- Båhtu då, gähttjalup vuostasj oasev! Dahkogalbak Stuorlättev bádtjij. Buktеп má hummárij dagi aj. Guhtimusj lávllu?
- Lávlo iesj, Stuorlådde vájnnodij. Vajálduhttám lav bágojt.

Tjårggå dánssagådijga Lisá birra ja birra, duolla–dálla ilá näjgga vaj Lisás juolgetjuvdijt duolmastijga.
Dahkogalbak åvddåviddagijgum sievjij suojmma ja håjet lávlodijen:

Giessala gus spátta? Rávddo vájnnodij gehtsulagáv,

Oarre le duogenimme, mujsta sjpoanjgá biehtsegav.

Gehtja, rädno lahkani rábbá ja hummára!

Vuorddemin li tjuojalvisáv – dánsatjit gus dal sebra?

Sebra gus, i gus, sebra gus, i gus, sebra gus dal dánsatjit?

Sebra gus, i gus, sebra gus, i gus, sebra gus dal dánsatjit?

I ajtu árvveda man suohtas le,

Mijáv doahppiji ja hummárij siegen nuorráj luossi de!

*Valla gehtsulahka vásstedij, ilá mälggadij, ilá mälggadij,
ja navti guobbulij.*

Rávdov gjitij, ájnat ittij nivá dánsatjit.

Nádoj, vuornoj, nádoj, vuornoj, nádoj dánssaj sábrramis.

*Ájnas gus le, man mälggadij mannap, guojmmes
vásstedij,*

letjá gádde, diedá galla, nuppen bielen le.

*Madi mälggadap le Sámeednamis, dadi lagábun li ham
suobmelattja–*

*Allu då de guovguda, gieres gehtsulahkam, dánsatjit dal
farra sebra.*

Sebra gus, i gus, sebra gus, i gus, sebra gus dal dánsatjit?

Sebra gus, i gus, sebra gus, i gus, sebra gus dal dánsatjit?

– Gijtov, miellagiddis le dunnu dánsav gähettjat, Lisá duodastij, sjamuda vijmak lijga ållim. Mielastuvviv aj rávdo lávllagij!

Dahkogalbak sáhkadij: – Rávdo gis, daha má– vuojnnám la gåjt rávdov?

– Diedon, Lisá giehtoj. Álu vuojnnám mállá–, valla de spátta ganugij.

– Iv diede, gånnå Mállá luluj, Dahkogalbak javlaj. Valla jus álu la vuojnnám, de ham diedá makkára li.

– Jähkáv gåjt, Lisá usjudaláj. Biehtsega li njálmiñnisá, smáljít li dajda bårggålam.

– Gielestá smáljís, Dahkogalbak duollistij. Småle ham lulun nuoren luojttet. Valla biehtsega li ban ajtu njálmiñnisá. Dahkogalbak gávastij ja tjalmijdis tsápptsij. Stuorlådde, subtsasta dan oarev ja majt vil.

Stuorlådde subtsánij: – Sivvan le hummárijgum lulun dánsatjit. Danen nuorrá luossin. Danen gis nav guhkás. Danen biehtsega njálmiñdisesa dähppun. De gis ettjin nivá luojtedit. Dale ålles subtsas.

Lisá subtsasav májnoj: – Gijtov, rädno gullat. Iv la nav ålov diehtám rávdojs.

– Subtsastittjav ienebuv, jus gulldala, fálaj Stuorlådde. Diedá gus manen rávddon nabdijma?

– Iv la goassak ájádallam, Lisá miededij. Na manen de?

– *Na går ruostot nijbijt*, Stuorlådde alvot tjielggij.

Lisá hämssárastij: – Ruostot gálvojt! gärddodij.

– Majt dal, majna ietjat nijbe åbmu? Stuorlådde jäskoj.

Lisá gehtjastij sunnuv, ájádaláj åvddåla vásstedastij: – Na nåhki ja nerri.

– Nijbe nuoren, Stuorlådde buojkkádij, ruosstu. Dállea ban diedá.

– Massta dajt dahkabihtit? Lisá gatjádij.

– Diehttelis ruovdes ja stáles, färtta skálltjo ham davva buvtisj tjielggit. Stuorlåttes gierddisvuohta någåj.

– Jus iesj luluv rávddo árrum, Lisá giehtoj hájn lávlla oajvenis, de luluv javllam jáddij: Mähjtánu, ep duvva lágeda fáronimme!

– Hähttuj tjuovvolit. Ij aktak sluogas guolásj lulu gásik vuolgget oarre dagi, Dahkogalbak subtsastij.

– Ij gus? Lisá alvaduváj.

– Diedon ij, Dahkogalbak javlaj. Jus guolle luluj lusásim boahtet ja subtsastit mannulahkaj le, gatjádittjav de majna årrijn?

– Oarev gus giehto? Lisá gatjádij.

– Giehtov giehttomam, assjmam Dahkogalbak moalgedij.

Stuorlådde Lisáv bádtij: – Gullup dal ietjat subtsasijt.

– Subttsánittjav dát idedis, valla dåssje le ävtátjis giehttöt. Dalloj ållu ietjes lidjiv.

– Buojkoda gájkav, Dahkogalbak alodij.

– Ale, ale! Subtsasta vuostak, Stuorlådde bádtwij gierddamahttásin. Tjielggidussaj gållå nåv ájgge.

Lisá subttsánij vuostasj báles, gå biejjis Njoammelav ájtsaj. De gis hálvva suorgganij juhtusij lahkanattijn bálldasis, tsakkajga aj tjalmijdiska ja njálmjidisca nåv sälldát. Jáloj gájt de manenagi subtsastattijn, ja gulldaliddje lijga sjávot desik giehttogådij, gáktu Suoksaj lij duojánaj gärddádam *Vuorastuvvam la, Áhttjám Vuollá*.

Dahkogalbak de båssistij: – Ihkeven oavdos.

– Tjabu nav oavdos, gå le máhettelis, Stuorlådde guorrasi.

– Gákka duojánaj! usjudalle Dahkogalbak moalgedastij nuppádis. Gärddádittja dal iehtjádav dálla. Gåhtjo álgátjit. Dahkogalbak gehtjaj Stuorlåttev, dagu sådnå mahkas buvtij Lisáv merrat.

– Tjuodtjána ja gärddáda *Lájkára gielav*, Stuorlådde gåhtjo.

– Galla gájt dal dán ilme niera märrädalli ja gärddádahti lähkusijt! Lisá usjudij. Vájbi skåvlân lav huoman. Badjánij

gájt ja gärdzádatjáj, ájnat oajvves lij hummárdánsas nav
dievvam, ittjij diede, gáktu hålaj, ja tjuollot vil lidjin bágo:

Hummára gielav gulliv tjuottjodit,

*Ilá russjkadin la muvva lájbbum, vierttiv vuoptajdam
såhkårdit.*

Dagu ávdda gállujnis, de iesj njunjijnis,

Aeve ja boalojt divvu, ja måttsås gis tjuvdijdis.

– Ietjálágásj, gå majt iesj mánán lâhkiv, tjuottjodij
Stuorlådde.

– Na, iv la ga månnå åvddåla gullam, javlaj Dahkogalbak.
Valla gullu tjadá sjânndårin.

Lisá lij majdik javlak. Gumssjahij imájdalá, jus mige
åvvánis luluj ieme láhkáj mannat.

– Sidáv tjielggi davva, Dahkogalbak gájbbedij.

– Ij gájt dahta buvte tjielggit, Stuorlådde spájta
bigodastij. Joarke farra boahtte versav.

– Mavvas de tjuvdijdis? Gåktus buktá tjuvdijdis njunjijnis
måttsåstít? Dahkogalbak tjiddij.

– Vuostasj dánssavuohke, Lisá tjielggij, valla harmmat hämssanam lij, ja utjárdij iehtjádav giehttöt.

– Joarke dal manjep versav, Stuorlåttes gierddisvuohta någåj. Álggá návti: Skuvviv sujsta gárdev.

Lisá ittjij duosta vuosteldit, vájku mielastis gákka gulluj boasstot. Mahkkulij:

Skuvviv sujsta gárdev, ja ájtsiv tjalmmebielijn,

Idjaskunjok ja skálltjo juogijga gáhkutjav–

Dahkogalbak de tjumbádij: – Manen galga gärrdádit gákav, jus i buojkkáda davva háladijnát? Dáhta le galla muv ienemusát gájmmáridde gullam giehtto!

– Le. Sluotas lulu, jus lulu hiejttet, Stuorlådde Lisáv ganugahtij. Lisá de galla ávvusij.

– Gähettjalup farra ietjá hummárdánsav, Stuorlådde oajvvadij. Jali lulu gus Dahkogalbaga lávllagattjav gulldalit?

– Vuoj, lávllagattjav, jus Dahkogalbak lik luluj lávládit! Lisá vájnnodij. Nav vájmmelit, vaj Stuorlådde tjabu tsuojggistij: – Na ham da de! Ij gájt ietjá mielajt vieleda! Lávláda *Galbakjuptsav* sunji, ráddnam.

Tjiegnalit Dahkogalbak sjuohkedastij, lávllogådij
hagñadiddje gielajnis:

Njálga jupptsá, nav ruodná ja härskos,

Vuorjedime báhkka gárenis!

Guhti luluj dakkárav gåppset?

Udnásj iehkeda jupptsá, njálga jupptsá!

Udnásj iehkeda jupptsá, njálga jupptsá!

Njál-gaa jupp-tsaa!

Njál-gaa jupp-tsaa!

Ud-náásj iehk-eeda jupp-tsaa,

Njálga, njálga jupptsá!

Njálga jupptsá! Guhti hálijdisj guolev,

Biergov, jali ietjá biebmov?

Guhtimusj ij vattálulu gájkav

guovte guvse njálga juptsá diehti?

Guovte guvse juptsá diehti?

Njál-gaa jupp-tsaa!

Njál-gaa jupp-tsaa!

Ud-náásj iehk-eeda jupp-tsaa,

Njálga, njál-GA JUPPTSA!

– Gärddoda! tjuorvvij Stuorlådde, ja Dahkogalbak lij
gärdodahtjamin guládijnesa soabmásav mälggadin
huvkadime: – Riektáássje de gis álggis!

– Båhtu lik! tjuorvvistij Stuorlådde. Lisáv giedas
doahppidijn ratjáj ierijt váni lávllagav vuordek.

– Mat riektás le sáhka? Lisá njimádij, valla Stuorlådde
dåssju tjiddij: Båhtu lik! ja háhoppelappot guotsaj.
Vuollegappot gis gulluj rádatja guoddám, håjes bágó:

Ud-náásj iehk-eeda jupp-tsaa,

Njálga, njálga juppts!

Lågenanvuostasj lågos

Guhtimusj gáhkutjijt suoládij?

Vájmoj Gånågis ja Rådnik tjåhkukåhijga tjåhkudagániska Lisá ja Stuorlätte boadedijn. Slåhttå tjåhkanij sunnu birra, irda mij låttásj ja urudisásj, ja ålles kårttådoahkke. Vájmoj Dievnár tjuottjoj gákaj åvdân, gitta ruovdijda guovtijen doarroålmämäjn bálldalin. Gånågisá guoran lij Bieddjis Njoammel, bitjun avtan giedan ja báhpgergurppasaj nuppen. Fuova guovddelin lij stuorra gárre edna gáhkutjijgum. Vuojnnet nav ájvvana lidjin, vaj Lisá hálvva nälggáj dajt gehtjadattijen.

– Ållitji gåjt dal dálla, vaj máhti svarkajt fállat, ussjolij. Valla ällim ávvánis ålligoahztám, de Lisá gehtjadaláj birrusijt ájgev gålådittjat.

Lisá ij lim goassak riektáv guossidam, vájku girjijn lähkåm lij dakkárijs. Dudáj diededijnes bágov gájkkaj: – Duola duobbmár. Edna dahkovuoptaj diehti de davva árvvedav.

Duobbmárin, vissa, lij gånågis. Råvnnå lij dahkovuoptaj nanna. Vuojnunagi ij lim vuogas, ittij ga vuogastuvá.

– Dale gis vuornástahka, ja lågenanguokta sjivnnjádusá, Lisá ussjolij. Vierttij sjivnnjádussan nabddet, gå

muhtema lidjin juhtusa, valla iehtjáda gis lätte. – Várudav sijáv vuornágisvehkan. Allasis gärddodij guokti-gálmomi mañemus bágov. Mihástaláj ham de dakkárv bvtvedijen. Duolla mánaj jáhkediñes binnes suv ludtjusattjajs buktin dan lágásj bágojt. Vájku vuornágisá lulun avta buore årrum.

Lågenanguokta vuornágisá vissjalit tjállin ietjasa báhppárijt. – Majt gisjkadi? Lisá tsamádij Stuorlåddåj. E gájt vilá máhte majdik tjállet, riektá ij la hájn álggám.

– Namájdisá li tjállemin, Stuorlådde tsabmalij. Balli vajálduhtti dajt åvddåla ållihi.

– Huohppelattja! Lisá bälkkáj, valla spájta sjávvunij.

Biedjis Njoammel ruodjalij: – Sjávot riektán! Gånågis tjalmániñdes tjánaj várdudalátjít hoallijt.

Lisá oalges badjel gehtjadijn ájtsaj vuornágisá tjállin *Huohppelattja!* báhppáriða, ja ielvíj tjabu aktak ij bувте *huohppelasj* tjállet. Vierttij guojmestis ádnot viehkev tjálátjít.

– Állidijn gájt sinntsidam littji báhppáriðesa! Lisá ájádaláj.

Avtan vuornágisán lij gitjárdiddje tjálan. Lisá ittjij ban dávva gierda. Garvíj riektátjåhkuna boaktjolij ja vallak máhtij, de ribástij sujsta tjálanav. Nåv spájta, vaj

vuornágisásj, Dädtjulahka Biehtár, ittjjí dádjada, gási gádoj. Hähttuj de tjuvdijnis tjállet gå gávnak bátsij, ájnávke ällim gå ettjin tjállusa báhppárij dähpo.

– Diedediddje, låhku dal guoddalimev! Gånågis javlaj.

Bieddjis Njoammel bitjádij gálmimi ja gurppasav luorkkij. Låhkkåj:

Rådnik Vájmoj, lájbodij gáhkutjijt,

Tjáppa biejve giesen:

Dievnár Vájmoj, suoládij gáhkutjijt,

Bårrålil danja biesen!

– Duobbmijuhtut, Gånågis tjuottjodij vuornágisájda.

– Allut hájn, allut hájn! Njoammel ráhtos tjumbádij. Ållo le vilá dan åvddåla!

– Buvte vuostasj vihtanav diehki, diededij Gånågis.

Bieddjis Njoammel gálmimi bitjádij ja tjuorvvij: – Vuostasj vihtan båhtis!

Vuostasj vihtan lij Gahpergoarro. Káffaguvssásj giedanis, lájbásj gis nuppen. – Ánov ándagis, Allagam, álgij, gå dájt

fáron válldiv. Iv lim vuojn svarkestimes állim, gå muvva viettjajda.

– Állim juo galggi, Gåنågis ivtij. Goassa álggi?

Gahpergoarro gehtjastij giehtalakkoj Nagersjnjerájn tjuovvolam Njoammelav. – Sjnjuvtja lågenannälját biejeve, jáhkáv, giehtoj.

– Lågenanvidát, duollistij Hubigis Njoammel.

– Lågenangudát, duollistij Nagersjnjierrá.

– Tjállit giehttomisá, Gåнågis javlaj vuornágisájda.

Vuornágisá miellusit tjállin divna gålmå biejeve báhppárijdesa, tjoahkkáj duoddijin ja båhtusav juohkin råvnåjda ja slehtajda.

– Njuola gahperat. Gåнågis Gahpergoarruj javlaj.

– Ij la muv gahper, bigodij Gahpergoarro.

– Suoládam! Gåнågis huvkedij. Jårgijdij vuornágisájda. Vuornágisá dalá tjállelin diedutjav.

– Ábjav dajt, vaj iehtjádijda vuobditjav, Gahpergoarro buojkkádij. Älla mujna ietjam gahpera. Gahpergoarro ham lav.

Rådnik de tjalmánijt tjáñaj ja guobbulatjáj
Gahpergoarro. Gahpergoarro guovgudij ja juorrulij.

– Duodasta, Gårnågis gájbbedij. Ale gis balá, jali oajtedav duvva dánna ja dalá.

Dáhta ittjjí vuojnnet åvvánis vihtanav arvusmahte.

Juolge sujsta skielbestin. Muoden gehtjastij Rådnigav, ja hárránattijن gáskestij edna biehkev káffaguvvestis, ienni gâ lájbes.

Dálloj Lisá mielas oavddon gulluj. Imájdaláj, mij lij dal hájn dáhta åvddâla buojkkáj stenorrogådij vaden.

Guovlodij tjuodtjánit ja vuolgget, ájnat nuppádis usjudaládijن bátsij tjåhkkåha, gâ hájn lidjin sunji saje.

– Gå dal i lulu nåv muvva njuvddet, guoranis tjåhkkåhiddje Nagersjnjierrá moalgedij. Jurra de nagáv vuojnjet,

– Ij la dáhta munji ganugahtten, Lisá javlaj häsot. Månnå lav sjaddamin.

– Dujna älla loabe dánna sjaddat, Nagersjnjierrá biehtoij.

– Ale sjåndårda, Lisá buosjet bielkkelij. Diedá ham adjáj iesj sjatta.

– Diedáv, ájnat iesj sjattav jiermmát, iv ga ietjat bierigis láhkáj. Nagersjnjierrá tjuodtjánij ja hagnada rasstij riektáv nuppe bälláj.

Rådnik lij agev Gahpergoarrom guobbulam.

Nagersjnjerá rasstidijn riektáv javlaj doarroålmmåj: –

Buvte munji skánjgov åvdep guossidime goarrárijs!

Guládijnes davva de Gahpergoarro nav skielbestij, vaj gábmagijdes nuolaj.

– Duodasta, Gånågis moaren gärddodij. Jali de oajtedav duvva, årru dal juogu muoden jali i.

– Häjos ålmåj lav, Allagam, luojitjij mahkkuliddje Gahpergoarro. Dåssju lidjiv káffigohtám ... vahkkot, guokta vahko dássta åvddåla ... lájbes lidjiv nähkkumin ... ja de jille duolbbalábbe.

– De jille mij? gatjádij Gånågis.

– Álggá de, Gahpergoarro vásstedij.

– Diedon álggá D:ajn! Gånågis bielkkelij. Jáhká gus mānnå lav biessegáma? Joarke!

– Häjos ålmåj lav. Ienemus áda jillin dan maŋjela, Gahpergoarro subtsastij. – Hubigis Njoammel iktelij.

– Ittjiv! Hubigis Njoammel hähkpat sehkanij.

– Ikti! tjiddij Gahpergoarro.

– Vuornov! Hubigis Njoammel tjuottjodij.

– Vuornnu, Gånågis diededij. Allit davva tjále.

– Na, vájku gåktu, Nagersjnjierrá gåjt ivtij, Gahpergoarro subtsastij. Guoradaláj, jus Nagersjnjierrá luluj vuornnot. Ájnat Nagersjnjierrá lij vuornok, sådnå gis lij nåhkåstam.

Gahpergoarro járkij: – Dan mañjela gåjt de enap lájbev suoddiv.

– Valla majt gis Nagersjnjierrá ivtij? vuornágis gatjádij.

– Iv mujte, miededij Gahpergoarro.

– Viertti mujttet, Gårnågis diededij. Jali de oajtedav duvva.

Gahpergoarro gáhtjadij káffaguvsev ja lájbev. Buolvvedij avta buolvvaj: – Häjos ålmåj lav, Allagam.

– Häjos hoalle la galla, Gårnågis vásstedij.

Dannák Luomegasj guorrasimev tjuorvvij, valla várdastålmå suvva duostudijga. Gássjelis báhko, de tjielggiv dåssju gåktu dahkin. Sunnun lij vuossa, massta njálmev tjanájga. Dasi luojtiga luomegav ja tjåhkkidijga nali.

– Buorre vuojnnám lav, gåktu dahki, usjudij Lisá. Ådåsijs lav nav álu lâhkåm, gåktu riektáv ållidijn soames gähttjalij giedajt spädtjot, valla suvva de dalága várdastålmå duostudijga. Iv lim áttjak rádjáj dádjadam, mij lij dahta.

- Jus dåssju davva diedá, de bájav duvva vuollánittjat, Gånågis javlaj.
- Iv máhte hájn vuollánit, tjelggij Gahpergoarro. Guolben lav juo.
- De bájav duvva de tjåhkkitittjat, Gånågis vásstedij.

Nubbe luomek doarjjomav tjuorvvij ja navtik duostudaláj.
- De ham sjávvunahttin luomegijt! Lisá usjudij. Bállip dal riektán tjåhkckåhit.
- Káfam farra luluv juhkat, Gahpergoarro muoden moalgedij. Gehtaj guossekánjgov lâhkke Rådnigav.
- Måtjerdav duvva, Gånågis diededij, ja Gahpergoarro spátta vuolgij riektás, tjabu gábmagijdasis tjáñak.
- Jallit sujsta oajvev ålggolin, Rådnik duoddistij doarroålmmåj. Valla Gahpergoarro lij ådnå mähtjánam.
- Buvte boahtte vihtanav diehki! Gånågis gåhtjoj.

Boahtte vihtan lij Fruvvá biebbmodahkke. Ruddaskáhppo fáronis. Uksabällán gassne ulmutjij diehti Lisá juo árvvedij, guhtimusj bådij, åvddåla lij riektáj ga tjágnjam.
- Vuosedu odastusát, gåhtjoj Gånågis.

– Iv, nádoj biebbmodahkke.

Gânågis gehtjaj Bieddjis Njoammelav, guhti vuollegattjat tjielggij: – Allagam viertti snivva guoradallat dáv vihtanav.

– Na, jus hättuv de hättuv, Gânågis sjuohkkij. Giedajt ruossij ja biebbmodahkkev guobbulij desik tjalmmes vargga gáhtun. Rábmasít gatjáj: – Massta li gáhkutja dagáduvvam?

– Lenemusát pihppárijs, vásstedij biebbmodahkke.

– Gásses, nagergiella duogenis bigodij.

– Nagersjnjierrá de dal giñgahis! Rådnik rágádij. Jallit sujsta oajvev! Rájadallis riektás riehpenrájge ålgus!
Duostudihtit! Doahppijihtit! Gahpit sujsta siegñaguolgajt!

Ålles riektá juorrulastij. Nagersjnjierrá ålgus rájadaláj. Ja gâ ådjum lidjin, de gis biebbmodahkke lij gáhtum.

– Årrus! duhtte Gânågis edna båssistij. Buvte boahtte vihtanav.

Suolet duoddistij Rådnigij: – Alvvusit, gärrásam, hättu boahtte vihtanav snivva guoradallat. Oajvám luoddu dan diehti!

Lisá vuojnij Bieddjis Njoammel boalbbulij skánjgov.

Rädno lij gullat, guhtimusj lij boahtte vihtan. – Älla vuojn
siján hájn edna duodastusá, allasis javlaj.

Ájádalá, makta alvaduváj Bieddjis Njoammela
dabárdattijن namáv: – Lisá!

Lågenannuppát lågos

Lisá duodastusá

– DÁPPEN! Lisá tjuorvvistij. Vajálduhtij, makta stuorrum lij áttjak gallám ájgev. Tjiellij spájta, vaj hielmijnis ravggi vuornágisájt. Ravggin guldaliddje slåhettå nali, ja gissjvurin Lisáv mujtádahte viejekskielos, majt vahkkot åvddåla lij gámedam.

– Vuoj, luojte munji ándagis! tjuorvvij suorgganam láhkáj, ja tjoaggegådij sijáv, ármi buvtij. Oajvves gärdodij mujtojt guollelgåmedimes ja baláj vuornágisájt de hähttuj vuornástahkaj máhtsadit, ietján lulun jábmet.

– Riektáv ep máhte joarkedit, Gånágis rábmásit sárnoj. Åvddåla gákka vuornágisá li sajenisá. Gákka, vastet Lisáv guobbula dättodij.

Lisá guovlaj vuornástahkaj. Ájtsaj ráhton lij biedjam Dädtjulagátjav vuolusåjvij, ja suddilmásj håjen siejbes vuohitudij, ietján labádik. Råhttistij bajás ja duollij.

– Hiejvev huoman barggi. Ávta ávkken dávk luluj riektán, vájku luluj bajás jali vuolus, Lisá allasis moalgedij.

Vallak vuornágisá lidjin dabrixdam ja senadam, ja báhppárijt ja tjálanijt gávnnam, de vissjalit tjállájin

vuorbedisvuodas. Gájkka ájnat Dädtjulahka, sådnå gis lij nav alvaduvvam, vaj njálmme tsäggot guovlaj rábev.

– Majt diedá dát dullumis? Gårnágis gatjádij Lisás.

– Iv majdik, Lisá vásstedij.

– I majdik gus, i goassak? guládij Gårnágis.

– Iv majdik, iv goassak, Lisá vásstedij.

– Edna ájnas, Gårnágis giehtoj vuornágisájda.

Tjállegoadedijn davva báhppárij, de Bieddjis Njoammel sijáv boarkkij: – lehpeájnas. Allagam sihtá javllat iehpeájnas, guddnediddje gielajn javlaj, vájku nirvudaláj.

– *lehpeájnas* diedon sihtiv javllat, Gårnágis gáhtjos javlaj. Allasis duoddistikj: – Ájnas – iehpeájnas – ájnas – iehpeájnas, gulátjit goabbá báhko buorebun gullusj.

Muhtem vuornágisá tjállin vil ájnas, ja iehtjáda gis iehpeájnas. Adjáj Lisá dávva vuojnij, nuoges lahka lij báhppárijdesa vuojnátjit.

– Ij binnátjav ga vájkkuda, allasis usjudij.

Girjjásis tjállám Gårnágis dal tjuorvvij: – Sjávit! ja girjestis lähkkåj. Nielljalåknuppát njuolgadus: *Gájkka suhpemuora made ulmutja, hähttuji riektás vuolgget.*

Gájkka Lisáv guovlin.

- Iv la ban sube máhte, Lisá tjiddij.
- Le galla, Gânågis tjuottjodij.
- Vargga guovte muora mahte, duoddij Rådnik.
- Na, iv de ban vuolge, iv galla, Lisá nivdastij. Ij la huoman oalle njuolgadus, iesj davva áttjak gávnadi.
- Vuorrasamos njuolgadus girjenim, Gânågis tjielggij.
- Jus navti luluj, de ham luluj vuostasj njuolgadus, moalgedij Lisá.

Gânågis guovgudij ja spájta girjes dahpaj. –
Duobbmijuhtut dal, mahkkulij vuornágisájda.

Biedjis Njoammel sasskalij Gânågisá lusi: – lenep
duodastusá li hájn, Allagam, dáhta báhper jur bådij.

- Mij le danna? Rådnik jäskádij.
- Iv la hájn rahpam, Biedjis Njoammel miededij. Valla
girje le gåjt, girjev le jáhkket giddagisán tjåhkkåhiddje
tjállám ... soabmásij.
- Hähttu má soabmásij tjáleduvvam, javlaj Gânågis.
Ájnat jus soajttá ij la gesistik tjáleduvvam, valla dahta ij la
dábálasj.
- Gesi le de? gatjádij vuornágis.

- Ij la gesik, tjielggij Bieddjis Njoammel. Ajtu, ij la mige tjáleduvvam ålgutjij. Máhtsastij báhppárv sáhkadattij. Ij la girjásj ga, ájnat värssatjoahkke.
- Le gus fánja giehtatjálos? ietjá vuornágis gatjádij.
- Ij, ja dahta gis le imálamos gájkas, bigodij Bieddjis Njoammel. Vuornágisá juorrulin.
- Háddidam le iehtjáda giedav, Gårnágis oajvvadij. Vuornágisá jierijdin.
- Allagam, Vájmoj Dievnár ánodij. Ittjiv månnå tjále, ja buvtáv vil duodastit. Älla namá gietjen.
- Jus ittji namát tjále, Gårnágis vásstedij, de dåssju vidjurijt nievret. Vierev la sihtam dahkat, ietján lulu namát tjállám dagu almma ulmusj.

Giedajt spädtjun dási. Gårnágisá vuostasj udnásj javllam jiermmásvohta lij dahta.

- De ham dahta duodas sådnå le siválasj, Rådnik nannij.
- Ij duodasta majdik dan guovlluj! Lisá tjuorvvij. Dådnå i majdik árvveda, massta giehtt!
- Lågå versajt, Gårnágis gåhtjoj.

Bieddjis Njoammel tjalmánijt tjánjaj. – Gåsstå álgáv, Allagam? gatjádij.

– Álge álgos, Gånågis alvot bagádij. Ja lågå gitta gähtjáj,
de ganuga.

Bieddjis Njoammela låhkåm versa lidjin návti:

Subtsastin munji dådnå lidji näjtsov guossidam,

Ja muvva báhttjaj bæggalam.

Näjtso nav tjábbát muvva gåvvidij,

valla iv buvte vuodjat bigodij.

Báhttja diededij iv lim vuolggám,

Diehtep duohtha le dahta.

Jus näjtso vilá luluj ássjev hájedit,

gåktus de dådnå lulu bierggidit?

Vaddiv näjtsuj avtav, vaddin báhttjaj guokta,

Vaddi midjij gålmmå jali edna.

Máhttsin báhtjas duv lusi gákka,

vájku ietjam lidjin åvddåla.

*Jus mådja nejtsujn soajttin
dán ássjáj sehkanit,
de báhttja dunji luohtet,
måtjerdittjat sijáv ieme iellemij.*

*Bigodav dådnå lidji,
åvddåla näjtso suhtalij,
härenissan boahtám
báhtja, iehtjama, ja dan gasskaj.*

*Allu dal báhttjaj bigodu näjtso lij dajda mielastuvvam,
dáhta viertti agev báhtset,
tjiegosvuohtan, gájkajs,
munnun.*

– Ájnnasamos mijá gullam duodastus dán rádjáj, Gånnágis
sárnoj. Giedajdis ruvvij. Bádjit dal vuornágisájt–

– Jus aktak sijás buktá tjielggit davva, Lisá moalgedij.
Stuorrum lij náv ålov, ittjij desti balá tjumbádimes.
Månav vájk slehtav. Månnå iv jáhke danna le gákkanisásj
ga jiermes.

Gákka vuornágisá tjállin báhppárijdasisá sådnå ij jáhke
danna le gákkanisásj ga jiermes. Aktak ittjij huoman
gähttjala báhppárvat tjielggit.

– Jus älla sisjutja, sjemaj Gânágis, de edna bargos mijáv
gádj. Dádjada má, gå ep häyttu davva gávnnat ga. Ja
huoman iv diede. Luobbij versajt buolvanis ja
tjalmmebielijn gehtjaj dajt. Ihka vil älváv jiermev: Iv
buvte vuodjat, bigodij. Dådnå ham i buvte vuodjat, i
ham? gatjádij Dievnáris.

Dievnár håjet nádoj: – Vuojnnu gus máhtáv? Ittjij gájt
åvvánis navti vuojnnu, nanos báhppáris lij dagáduvvam.

– Dán rádjáj dâhkki, Gânágis javlaj ja allasis mudárdatjáj
versajt. Diehtep duohtha le dahta. Diehettelis vuornágisá.
Vaddiv näjtsuj avtav, vaddin báhttaj guokta. Dahta ham
de le, majt gáhkutjijgum dagáj.

– Valla joarkká gis návti: Máhttsin báhtjas duv lusi
gákka, Lisá huomahahtij.

– Na dale li ham! Gânágis tjuottjodij mihát. Giejgij
gáhkutjijda bievden. Ij la mige dassta tjielggap. Valla de

gis návti: Åvddåla näjtsu suhtalij. I ham dådnå goassak suhtala, gärrásam, giehtoj Rådnigij.

– Iv goassak! Rådnik sjierggij. Bálkestij guvsátjav tjálanijgum dädtjulahkaj. Dädtjulahka Biehtárasj lij häjttám báhppárij tjállemis tjuvdijnis tjálana dagi. Älvvám tjálos lij báhppárij bátsek. Valla dállea vaden tjálláj.

– E ham de bágo duvva suhttada, Gânágis måjudij. Ållu sjávot lij.

– Báhkostoagos! Gânágis duoddij muson, ja divna tjajmádin. Vuornágisá märrádusáv gávnnusa, Gânágis javlaj guoktalågådis uddni.

– Allusa, allusa! Rådnik vuosteldij. Duobmov vuostak, ja de esski märrádusáv.

– Galla gåjt tjuorbesvuhta! Lisá jieddnát sárnoj. Åvvánis ájádallat duobmov vuostatjin gullat!

– Várriju njuoktjamat! Rådnik várrodattijn ruopsudij.

– Iv! Lisá nádoj.

– Jallit sujsta oajvev! Rådnik sjärgoj. Ittij aktak labáda.

– Guhtimusj dal dujsta berus? Lisá gatjádij. Sjaddam lij ieme stuorrudahkan dállea. Ehpit la kårttåhåres ietján!

Ålles doahkke hállánij ja Lisáv dejvadin. Lisá rágádastij goappátjagá balon ja suhton. Gähttjalij ierijt tsábbmet.

De hähkkat ielvij jáhkågátten vellahij, oajvves oappás asken. Oabbás tjábbát muodojstis njávkaj ierijt ássnam lastatjijt.

– Smareda, Lisásj! oabbás javlaj. Guhkev la ban niegadam!

– Ihkeva oavdojt lav niegadam! Lisá giehtoj. Oabbásis subtsastij, irda mavva mujtemav imálasj manos, massta jur la lähkåm. Gå lij ållim, de oabbás bunestij suvva ja javlaj: – Oavdos niehko lij galla. Valla viehkala dal bårråtjit, iehkeduvvam le juo.

Lisá viehkkáj usjudalá man njálgugit lij niegadam.

Oabbás bátsij tjåhkkåha. Oajvev giedajnis duvdij ja
gehtjadaláj guolmudagáv. Usjudaláj Lisátjav ja gákka
suohtas subtsasijdes, desik iesj niegadatjáj. Niehkos lij
návti:

Vuostak niegadij Lisátjav. Unna giedatja buolvajn ja
tjuovggis tjalme guovllin ietjas tjalmijt. Guláj Lisá giela
tjuojalvisájt ja vuojnij, gáktu vuoptajt sjavnnjelij dajt
anedittjat tjalmijstis. Agev má tjalmij åvdân givnnjahin.
Gulldalattijin ielvij duobddága ällájin gámbalis
sjivnnjádusájgum unnaoappátja niegos.

Guhka rásse juolgeslábijt tjagárdij Bieddjis Njoammela
ratjádijin vásuk. Suorrganam Sjnjierrá stullij sláttutjin.
Guláj skuollerididdje káffaguvsvijt, gå Hubigis Njoammel
guojmijnis bárrin ihkátájge mállásav. Ja Rådniga
skáddnje gielav gis duobbmimin hájn vil guossev
jábmémij. Fádij stuojmmidijn de akti vil svijnetjivgga
gasnedij Fruvvá buolvan. Akti vil guláj Stuorlåttev
gilljomin ja Dädtjulagá tjálanav gitjárdime, ja luomegij
boaktjánaddam sábrrálakkoj Dahkogalbaga hagnasijin
dievddin ilmev.

Tjåhkkåhij tjalme tsápptsot. Vargga iesj Imájájmmuj jáhkij, vájku diedij tjalmijt hähttuj tsaggat vaden, ja navtik gávkas almajda luluj ravggat. Ráse lulun dåssju sjåvvat ja dåssju tjásjsjatto lulun sláttov dilmmadit. Skuolkadiddje káffaguvse lulun rievddat skille sávttsabiellojda, ja skáddnje Rådnik luluj dåssju räjnnuhiddje. Gassne njuorakmánásj, ruoddje Stuorlådde, ja gákka ietjá oavdos jiena lulun rievddat båndorsijda jubmamij. Hagñadiddje Dahkogalbaga sajen lulun farra muhkko gusá.

Mañemusát ájádaláj, gáktu unnaoabbás, boahtte ájgen, iesj ållessjattuk nissun, luluj bisodit mánnávuoda giehpes vájmov. Subtsastit luluj oavdos subttsasijt, vájbi Imájájmos, birástahteduvvam mánájs. Tjalmijdisá luluj buollidit ávujn. Gullat luluj gákka sijá giehpes vájajt, ávvusit gákka sijá giehpes suohttasijs, mujtedijnes ietjas nuorrudagáv ja ávos giessebievjijt.

Tjielggidusá

Dála muhtem márjju amás bágó. Gånnå le tjuorvasmärkka !, de lav iesj gávnadam dán tjállusin. Huoman ietjes soajttá árabut juo adnám, valla iv la månnå ávddåla gullam. Muhtemijda le Grundströma báhkogirjes tjielggidus, dajn lågå oanádusájt dagu **J** ja **NJ**. Ja de vil soajtti muhtem bágó sierra Divtasvuona giella, dajt gis mierkkiv **DV**, valla soajtti adjáj oahppása Svieriga bielen. Bágøjda li ienemusát góldon Wiklunda ja Grundströma báhkogirje.

Báhkoskánjggo

“duoppsit, biŋustit,
vastedit, ja juorrulit”

“oavddusapputjas
oavddusapputjassaj” !
bihjudit !

biŋustit !

Dahkogalbak !

Tjielggidus

Matematihkan: duoddit,
binnedit, gärddodit,
juohket.

Dåssjedis sáhka, ij galga
duolla giella.

Bitjes, + dit-giehtje.

Flytte noe baklengs, biŋus
= baklengs.

“Mock Turtle”

-dijn+poss.sfx.	Buohtaájgehábme äjgátgietjijn.
galbak !	skilpadde
gamparbállo DV	sprettball
gevlak	Sirkelforma.
-gum	Komitatiiva moattelågo gietyl, tjuoldátjít davva genitija moattelågos.
guohttsut !	Bli nedsprunget av dyr.
-gusj	“Suddilmepartihkal”. Jus diminutijvva luluj suttalussjat.
jiehttet	Sáhkadit. Oarjep báhko.
jivkkot	SG, F, NJ, J: sköta småbarn, NG: sköta om (någon). Bst. <i>sujtit</i> , <i>oatsodit</i> .
lajgodit	NJ: nämna, kalla någon något vid dess namn. J:

	ljuda, låta; tala om, nämna (upprepade ggr)
lajsadit	<i>laihsatit</i> NJ: tala sakta.
loamkestit	SG: hålla på och prata. NJ: berätta gamla sägner. J: tala långsamt som en gammal gubbe. Bst. <i>låmkadit.</i>
måhtjårit	NJ, J: bli friad, befriad, slippa ifrån en juridisk skyldighet
måtjerdit	NJ, J: befria, fria
mävrrot (mävrádit)	NJ, J: stöna
ruonos, ruodnusa DV	Grønnsak
rådnik	Drådnik, sáme dábe milta gahtjadam d:v.
rädno	J¹: något roligt som man hör l. ser. J²: något obehagligt, sensationellt,

	öVERRASKANDE. <i>Månnå lav jegadam J¹:av.</i>
sjpoanjgat	SG, NJ, J: slå, piska
sjåndår DV	Dåssjedis sáhka
skáhpek	Bst. <i>huohppelasj.</i>
skánjggo	Liste
skáradit	<i>skárrot</i> =slå (med käpp e.d.)
slienadit	SG, NJ, J: använda handen som kikare för att skydda ögonen mot solstrålarna, när man tittar sig omkring efter något.
smierkedit	SG, NJ, J: knastra, braka till, klinga till (då något går sönder), ge ett knastrande ljud ifrån sig (om något som bites sönder)

soavddahit	J: sitta l. gå och se ynklig ut. J ² : gå med långa kläder l. gå sakta.
suorodit !	Sperre ut fingre el. klör.
tjáládahka !	Skrivebord, sted hvor man skriver
tjille DV	Pinnsvin/igelkott
tjumbádit	J: plötsligt blanda sig i andras samtal och säga något dumt (som förstör samtalet). <i>Adnám lav dávva aj, jus dåssju sehkana; “blanda sig i andras samtal”.</i>
vuornágis !	Jurymedlem (vuornes → vuornná=ed), Advokáhtta
vuornástahka !	Jury cabinet

